

ЕСПЕРАНТО ЗА НАЧИНАЕЩИ ПО ЗАГРЕБСКИЯ МЕТОД

**Адаптира за българи:
Мариана Евлогиева**

Второ преработено и допълнено издание

**Български есперантски съюз
София, 2014 г.**

Автори / Aŭtoroj:
Zlatko Tišljar
Spomenka Štimec
Ivica Špoljarec
Roger Imbert

Автор на песните /Aŭtoro de la poemoj:
Claude Piron

Адаптира за българи:
Мариана Евлогиева

Български есперантски съюз, София 2014 г.

ISBN 978-954-8703-04-8

СЪДЪРЖАНИЕ

Указания към курсистите	4
АЗБУКА.....	5
УРОЦИ	
Урок 1	6
Урок 2	9
Урок 3	12
Урок 4	14
Урок 5	16
Урок 6	18
Урок 7	20
Урок 8	22
Урок 9	24
Урок 10	26
Урок 11	28
Урок 12	30
ПЕСНИ	
Песен след Урок 2: Ne mono sed amo	32
Песен след Урок 4: Senlaborulo	32
Песен след Урок 6: Nun estas tempo ami	33
Песен след Урок 8: Mariana	35
Песен след Урок 10: Mariša.....	35
ОТГОВОРИ НА УПРАЖНЕНИЯТА	36
РЕЧНИК.....	41
НАКЪДЕ СЛЕД НАЧАЛНИЯ КУРС?	48

УКАЗАНИЯ КЪМ КУРСИСТИТЕ

Цели на този курс:

Курсът за начинаещи по Загребския метод цели придобиване на начални умения за разбиране и общуване. В края на курса ще знаете около 500 морфеми (елементи, от които можете да образувате неограничен брой думи) и основните правила от граматиката. Това е достатъчно, за да разговаряте, пишете писма и четете лесни текстове.

Последователност на заданията:

Всеки урок се изучава за около 2 учебни часа в следния ред:

1. Прочетете и научете новите думи;
2. Прочетете и научете граматическите правила;
3. Прочетете няколко пъти текста. Прослушайте го, ако имате касетата към учебника. Преведете го устно или писмено. Обръщайте внимание на особени думи или езикови конструкции;
4. Направете устно или писмено упражненията. Обърнете внимание на следното: А – Това са най-трудните упражнения. В – Броят на чертичките подсказва колко букви трябва да допълните. С – първо анализирайте състава на думата (т.е. открийте кои са елементите ѝ), после помислете какво означават тези елементи заедно, накрая потърсете български еквивалент, който невинаги е буквален превод на елементите на думата на Есперанто.
5. След всеки два урока прочетете (ако имате касетата – прослушайте) по една песен.

Препоръки:

Опитайте се да учите редовно. Ако отделяте всеки ден по половин час, ще имате по-голяма полза, отколкото ако учите един ден в седмицата по няколко часа.

В първите уроци има повече граматически обяснения, за да се навлезе по-бързо в езика. В следващите уроци има малко нови граматически обяснения – обърнете внимание на затвърждаване на вече наученото.

АЗБУКА (ALFABETO)

В колона "произношение" е показано като кой български звук се произнасят съответните букви. Със звездичка и забележка под съответните букви са посочени особености в произношението, когато то се различава от това на съответния български звук.

букви		произ- ношение	наиме- нование	примери
A	a	a	a	adreso
B	b	б	бо	bileto
C	c	ц	цо	celo
Ĉ	ĉ	ч	чо	ĉeko
D	d	д	до	dialogo
E	e	е	е	ekrano
F	f	ф	фо	fakto
G	g	г	го	granito
Ĝ	ĝ	дж	джо	ĝino
		<i>* слято, като един звук</i>		
H	h	х	(х)о	himno
		<i>* леко, като придихание</i>		
Ĥ	ĥ	х	хо	ĥameleono
		<i>* като българско "х"</i>		
I	i	и	и	intereso
J	j	й	йо	jodo
Ĵ	ĵ	ж	жо	ĵurnalisto
K	k	к	ко	kalendaro
L	l	л	ло	leopardo
		<i>* меко – като пред "е", "и" (la = не "уа", но не и "ля"!)</i>		
M	m	м	мо	modelo
N	n	н	но	nektaro
O	o	о	о	optimisto
P	p	п	по	pasporto
R	r	р	ро	refreno
S	s	с	со	sekreto
Ŝ	ŝ	ш	шо	ŝablono
T	t	т	то	testo
U	u	у	у	uragano
Ŭ	ŭ	у	уо	aŭgusto, Eŭropo
		<i>* кратко, в "ай" и "ей"</i>		
V	v	в	во	vulkano
Z	z	з	зо	zodiako

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

amiko – приятел
ĉambro – стая
ĉu – дали, ли
de – 1. на (за
притежание); 2. от
(в разл. значения);
3. по (учебник по
...)
en – в (предлог)
esti – съм
ĝi – то
hotelo – хотел
ili – те
instrui – преподавам
jes – да
kaj – и
kio – какво, що
kiu – кой; който
laboro – работа
lerni – уча
lernanto – ученик
li – той
libro – книга
lingvo – език
mi – аз
ne – не
ni – ние
nomo – име
nun – сега
papero – хартия
patro – баща
respondi – отговарям
seĝo – стол
sidi – седя
skribi – пиша
sur – върху, на
ŝi – тя
tablo – маса
vi – ти, вие

УПОК 1 (UNUA LECIONO)

AMIKO MARKO

Marko estas mia amiko. Li estas lernanto kaj sportisto. Li nun sidas en ĉambro kaj lernas. Sur tablo estas paperoj kaj libroj. Ĝi estas skribotablo. La libroj sur la tablo estas lernolibroj. La patro kaj la patrino de mia amiko ne estas en la ĉambro. Ili nun laboras. Lia patro estas laboristo, li laboras en hotelo. La patrino instruas. Ŝi estas instruistino.

EKZERCOJ

A. TRADUKU KAJ RESPONDU! (ПРЕВЕДЕТЕ И ОТГОВОРЕТЕ)

1. Коя е приятелката ти?
2. Дали твоята приятелка Ана сега пише в стаята?
3. Приятелят на баща ти работи ли сега в хотел?
4. Какво има на бюрото в нашата стая?
5. На твоята маса има ли учебник по Есперанто?

B. KOMPLETIGU LA FRAZOJN! (ДОПЪЛНЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЯТА)

1. En la ĉambro estas _____.
2. _____ sidas sur seĝo.
3. Instruisto _____. Laboristo _____. Lernanto _____.
4. Marko kaj Ivo estas lernant__ kaj sportist__.
5. La patro __ Marko estas instruisto.
6. La seĝo estas en __ ĉambro.
7. La libro estas li__.
8. Mia nomo est _____.

C. TRADUKU! (ПРЕВЕДЕТЕ)

amikino; labortablo; esperantistino; enskribi;
instruisto; hotelĉambro; lingvisto; skribotablo;
lernoĉambro

GRAMATIKO

Ударение (akcento): пада винаги на предпоследната сричка: aparAto, doktOro.

Ј и Ў не образуват срички: pAŭzo, а не paŭzo; telefOnoj, а не telefonOj.

Части на речта: различават се по окончанијата:

-o – за съществителни имена: klubo=клуб; amiko=приятел; tablo=маса. В Есперанто съществителните имена нямат граматически род!

-a – за прилагателни имена: nova=нов (нова, ново); amika=приятелски (приятелска, приятелско). В Есперанто прилагателните имена нямат граматически род!

-e – за наречия: bone=добре; amike=приятелски (по приятелски начин)

-i – за инфинитив на глагола: sidi=седя. Инфинитивът приблизително отговаря на българските глаголни конструкции с "да...", например: Mi volas skribi=аз искам да пиша.

Множествено число (pluralo): при съществителните и прилагателните имена се образува с окончание **-j**: novaj amikoj=нови приятели.

Определителен член (artikolo) = la за единствено и множествено число: la bona amiko, la bonaj amikoj. Употребява се за вече познати (споменавани) лица и предмети, поставя се пред думата, към която се отнася.

Местоимения:

Лични

Притежателни

Ед. ч.

1.	mi	аз	1.	mia	мой, моя, мое
2.	vi	ти	2.	via	твой, твоя, твое
3.	li	той	3.	lia	негов, негова, негово
	ŝi	тя		ŝia	неин, нейна, нейно
	ĝi	то		ĝia	негов, негова, негово

Мн. ч.

1.	ni	ние	1.	nia	наш, наша, наше
2.	vi	вие	2.	via	ваш, ваша, ваше
3.	ili	те	3.	ilia	техен, тяхна, тяхно

Местоимението **ĝi** се използва за предмети и деца, а също и за животни.

Местоименията **li** и **ŝi** се използват за хора и по-рядко за животни, ако се набляга на пола им (напр. за герои в приказки и т.н.).

Притежателните местоимения се образуват от личните с окончание "-a". За мн. ч. се добавя окончанието "-j": miaj, viaj, liaj, ŝiaj, ĝiaj, piaj, viaj, iliaj (мои, твои, негови, нейни, наши, ваши, техни).

-as = окончание на глаголите за всички лица и числа: Mi estas sportisto=Аз съм спортист; Ili laboras=Те работят.

estas = форма за сегашно време на глагола "esti" (съм). Estas съответства и на българския глагол "има" в изречения като: Sur la tablo estas libro=На масата има книга.

Ĉu = "дали", "ли". С тази частица, поставена на първа позиция, се образуват въпросителни изречения: Ĉu la libro estas interesa?=Дали книгата е интересна?= Книгата интересна ли е?; Ĉu via ĉambro estas granda?=Дали стаята ти е голяма?= Стаята ти голяма ли е? Ĉu се използва само ако в изречението няма друга въпр. дума (напр. кой, какво, какъв, как, защо.)

Jes/Ne = да/не. Jes, la libro estas interesa; Ne, la ĉambro ne estas granda.

-ist- = наставка за обозначаване на професия (instruisto=учител), занимание (sportisto), привърженици на школа, учение обществено движение (esperantisto).

-in- = наставка съществителни имена от женски пол: amiko/amikino (приятел/приятелка; patro/patrino (баща/майка); ino=жена, самка; ina=женски.

Въпросителни местоимения (demandaj pronomoj)

kio = 1. кой, коя, кое: Kiu vi estas?=Кой си ти?, Кой сте вие; 2. кой (коя, кое)...: Kiu libro estas via?=Коя книга е ваша?;

kio = 1. какво,що: Kio estas tio?=Какво е това?; 2. какъв по професия, по занимание: Kio vi estas?=Какъв си?, Какво работиш?

kia = какъв (когато се пита за качества): Kia estas la libro? Ĝi estas nova.=Каква е книгата? Тя е нова.

kie = къде: Kie estas la libro?=Къде е книгата?

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

al – 1. към (iri al); 2. на (doni al)
ami – обичам
ankaŭ – също
ankoraŭ – още
bela – хубав, красив
bona – добър
bonvolu – Моля...; Бъди добър да...; Ако обичаш...
Dankon! – Благодаря!
demandi – питам
diri – казвам
doni – давам
facila – лесен
fari – правя
frato – брат
granda – голям
havi – имам
hejmo – дом
iri – вървя, ходя, отивам
jen – ето
juna – млад
kafo – кафе
ke – че
kia – какъв; какъвто
kun – с (заедно с)
kuiŝi – готвя
legi – чета
mono – пари
nova – нов
nur – само
okulo – око
paroli – говоря
povi – мога
pri – за, относно
rigardi – гледам
Saluton! – Здравей(те)!; Привет!
se – ако
sed – но, обаче
ŝati – харесвам, ценя, обичам
tre – много (за качества)
trinki – пия
varma – топъл
veni – идвам
vidi – виждам
voli – искам

УПОК 2 (DUA LECIONO)

LA AMIKINO DE MARKO

Marko havas amikinin. Ŝi nomo estas Ana. Ŝi estas juna kaj bela. Ana kaj Marko estas geamikoj. Ana venis al la hejmo de Marko.

- Bonvolu eniri, amikino.
- Saluton, Marko. Kion vi faras?
- Saluton. Mi legis, sed nun mi volas paroli kun vi.
- Ĉu vi havas bonan libron?
- Jes, mi havas. Mi ŝatas legi nur bonajn librojn. Ĉu vi volas trinki kafon?
- Jes. Ĉu viaj gepatroj kaj gefratoj estas en via hejmo?
- Ne. Jen la kafo, ĝi estas ankoraŭ varma. Mi nun kuiris ĝin.
- Dankon. Mi povas trinki ankaŭ malvarman kafon. Marko rigardas la belajn okulojn de Ana. Mi vidas, ke li amas ŝin.

EKZERCOJ

A. TRADUKU KAJ RESPONDU!

1. Каква беше старата ти къща?
2. Кои книги прочете и хубави ли са те?
3. Какво правиха Ана и Марко в малката стая на Марко?
4. Обичаш ли да четеш книги за любов?
5. Кой ще дойде с тебе в дома ти?
6. Какви са очите на приятелката ти?

B. KOMPLETIGU LA FRAZOJN!

1. Marko havas amik__ kaj amikin__. Ili estas __amikoj.
2. Li kuiras kaf__ kaj ili trinkas ĝi__ en nia hejmo.
3. Ili iras __ la hotelo.
4. Ŝi vidas, __ Marko amas ŝi__.
5. Ili havas facil__ lernolibroj__.

C. TRADUKU!

eniri; enhavo; kunsido; kunlabori; kunveno; malfacila; maljuna; gepatroj; alveni; bonvena; geparolistoj; neesperantisto

GRAMATIKO

Спрежението на глаголите (konjugacio): в Есперанто е опростено. Измененията във формите не зависят от граматическото лице и число, а само от времето и наклонението на глагола:

инфинитив:	-i	esti	labori
сегашно време:	-as	estas	laboras
минало време:	-is	estis	laboris
бъдеще време:	-os	estos	laboros
условно накл.:	-us	estus	laborus
повелително наклонение:	-u	estu	laboru

Инфинитив е основната форма, в която глаголите се записват в речниците. В текст инфинитив се използва след спомагателен глагол (mi povas legi=аз мога да чета). (виж и Урок 6)

Условното наклонение означава действие, което е възможно при определени условия. Най-често си превежда на български с "бих...", например: Mi venus.=Бих дошъл. (виж и Урок 9)

Повелителното наклонение изразява заповед, молба, пожелание. (виж и Урок 3,6)

Словообразуване (vortfarado): Голяма част от думите са интернационални: aparato, telefono, maŝino. Нови думи се образуват чрез:

1. Изменение на окончанието: skribi=пиша, skribo=писане, skriba=писмен, skribe=писмено.
2. Свързване на два или повече корени: skribmaŝino=пишеща машина; maŝinskribo=машинопис. В тези случаи основното значение на сложната дума се определя от последния корен, а първият или първите поясняват.
3. Словообразователни афикси: представки и наставки: bona/malbona (добър/лош), patro/patrino (баща/майка)

Склонение (deklinacio): Единственият формално маркиран падеж в Есперанто е винителният падеж (akuzativo), който се означава чрез окончанието -n: Mi havas novaN libroN. Vi havas bonajN amikojN.

В Есперанто във винителен падеж са всички преки допълнения, отговарящи на въпросите kiun, kion. Във винителен падеж стоят и различните обозначения за мярка, продължителност и т.н. Li laboris tri horojN=Той работи три часа; La libro kostas du levojnN=Книгата струва два лева.

Във вин. падеж се поставят и думи и изрази, обозначаващи посоката и целта на движението: *Li venis en la ĉambroN. Ŝi metis la libron sur la tabloN.*

Вин. падеж не е необходим, когато самият предлог показва, че се касае за движение към някаква цел: *al=към, ĝis=до, tra=през и др.*

ke = че (съюз): *Mi sciis, ke li ne venos*=Аз знаех, че той няма да дойде; *Ĉu vi diras, ke li legas?*=Вие ли казвате, че той чете?

mal- = представка за обозначаване на противоположното на онова, което означава коренът на думата: *bona/malbona* (добър/лош); *amiko/malamiko* (приятел/неприятел, враг); *ami/malami* (обичам/мразя). Употребява се и самостоятелно: *malo*=противоположност; *male*=напротив; *mala*=противоположен.

ge- = представка за обозначаване на двата пола едновременно: *geratroj*=родители; *gefratoj*=брат(-я) и сестра(-и); *geamikoj*=приятел(-и) и приятелка(-и).

Съотносителните думи (*korelativoj*) се делят на различни видове, напр. а) въпросителни: *kiu, kio, kia, kie*. Те могат да се използват и като относителни думи и тогава се превеждат: "който", "каквото", "какъвто", "където"; б) показателни: *tiu*=този, *tio*=това, *tia*=такъв, *tie*=там.

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

alia – друг
afero – работа, дело
antaŭ – пред
aŭ – или
cent – сто
denove – пак, отново
dinaro – динар
fino – край
fine – накрая
forta – силен
ĝoja – радостен
kanti – пея
kelnero – келнер
kie – къде; където
kiel – как
kompreni – разбирам
kuko – паста, сладкиш
longe – дълго
loko – място
manĝi – ям
multe – много (за
количество)
nu – е, хайде
okazi – случва се, става
per – с, чрез
post – след
porti – нося
rapida – бърз
riĉa – богат
scii – знам
sen – без
serĉi – търся
strato – улица
sufiĉa – достатъчен
suko – сок
tago – ден
tra – през
unu – един, една, едно
vizaĝo – лице
voĉo – глас

УПОК 3 (TRIA LECIONO)

EN KAFEJO

Ana kaj Marko longe parolis antaŭ la lernejo. Poste ili ĝoje iris tra la strato. Estis varma tago. Ili vidis kafejon kaj en ĝi kukojn.

– Ni eniru kaj manĝu – diris Marko.

– Ĉu vi havas sufiĉan monon?

– Kompreneble, mi havas cent dinarojn.

– Ho, vi estas riĉa!

La kelnero alportis multajn kukojn. Ili manĝis kaj post la manĝo la kelnero denove venis.

Marko serĉis en unu loko, serĉis en alia... Lia

vizaĝo estis malĝoja. Fine li diris per malforta voĉo:

– Mi ne havas monon.

Kio okazis poste, ĉu vi scias?

EKZERCOJ

A. TRADUKU KAJ RESPONDU!

1. Келнерите в големите хотели разбират ли много езици?
2. Знаеш ли дали Ана харесва новата песен за един бедняк и една хубавица?
3. Къде видя стареца и младежа, които носеха една маса; аз ги търся три дни.
4. Как се случи, че ти отново дойде при нас без братята и сестрите си?
5. Можеш ли да учиш Есперанто достатъчно бързо с новия учебник, или е трудно?

B. KOMPLETIGU LA FRAZOJN!

1. Mia amiko skribas mult__.
2. Bela kelnerino estas bel__o.
3. Ni havas multaj__ bel__ afer__.
4. Ni lernas en lern__o long__.
5. Miaj __patroj manĝas en manĝ__.
6. La kuko estas manĝ__a.

C. TRADUKU!

malamiko; malantaŭ; maljunulino; antaŭcambro;
antaŭvidi; malrapida; trarigardi; gejunuloj; alporti;
belulo; junulo; trinkejo; malmulte; finfine;
malriĉulo; tagmanĝo; tralegi; trinkebla; laborejo;
travidebla

GRAMATIKO

Наречието (adverbo) в Есперанто има окончание -e: bele=хубаво; skribe=писмено; forte=силно; poste=после; kune=заедно; samtempe=същевременно; ofte=често; antaŭe=преди, отпред; multe=много; bonkore=добросъщечно; ekzemple=например; bedaŭrinde=за съжаление и др.

kun = (заедно) с: Mi venis kun mia amiko=Аз дойдох с моя приятел.

per = чрез, с: Mi venis per aŭto=Аз дойдох с кола.

post = след, зад (за време и място): Post unu tago li venos=След един ден той ще дойде; Vi kantos post li=Вие ще пеете след него; La manĝejo estas post la domo=Столовата е зад къщата.

Повелителното наклонение (imperativo) се образува с окончание -u: Venu kun mi!=Ела (елате) с мен! В Есперанто повелително наклонение се използва не само във второ лице, но и в първо и трето лице, в единствено и множествено число: Li venu!=Нека той дойде!; Petro iru!=Петър да иде!; Ni ne parolu!=Да не говорим! Във второ лице личното местоимение (vi – за единствено и множествено число) обикновено се пропуска, но във първо и трето лице задължително се показва кой е извършителят на действието, като се използва съществително име или лично местоимение (mi, li, ŝi, ĝi, ni, ili).

-ul- = наставка за обозначаване на лице с определено качество: bonulo=добряк; belulino=хубавица

-ej- = наставка за обозначаване на място: laborejo=работно място; manĝejo=столова;ejo=място

-ebl- = наставка, обозначаваща възможност: manĝebla=ядивен; videbla=видим; kompreneble=разбира се, ebla=възможен; eble=възможно, може би.

Неопределителен член в Есперанто няма. Понякога се употребява iu в смисъл на "един", например: Iun tagon li diris...=Един ден той каза...

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

aŭdi – чувам
ĉe – при
devi – трябва (да...)
el – из, от
fali – падам
fariĝi – ставам някакъв
fermi – затварям
foto – снимка
inter – между
kapo – глава
kiam – кога; когато
kien – накъде; накъдето
kiom – колко; колкото
koleri – сърдя се
lasta – последен
leciono – урок
letero – писмо
mano – ръка
meti – слагам
montri – показвам
oni – безлично
местоимение
pardon! – прощавам,
извинявам
piedo – крак (стъпало)
plu – (по)вече, по-
нататък
pordo – врата
preni – вземам
ricevi – получавам
sia – свой
sola – сам
stari – стоя
trankvila – спокоен
tie – тук
vera – истински

unu – един, една, едно
du – две
tri – три
kvar – четири
 kvin – пет
ses – шест
sep – седем
ok – осем
naŭ – девет
dek – десет
cent – сто
mil – хиляда
miliono – милион

УПОК 4 (KVARA LECIONO)

NIAJ LETEROJ

Marko skribis al mi belan leteron. Ĝi estas vera amletero. En la letero estis ankaŭ lia foto. Kiam mi revenis el la lernejo, mi volis ĝin denove legi. Mi rapide eniris en mian ĉambron. Tie staris mia fratino Vera antaŭ mia tablo kaj legis mian leteron. En ŝia mano estis ankaŭ la foto.

Mi diris kolere:

– Kion vi faras tie? Ne legu leterojn de aliaj!

Mia fratino fariĝis ruĝa. La foto falis el ŝia mano sur la tablon kaj la letero ankaŭ. Ŝi diris:

– Pardonu... mi serĉis mian libron...

– Sed vi bone scias ke viaj libroj ne estas sur mia tablo. Ankaŭ ne en mia ĉambro! Redonu la leteron al mi.

Ŝi ricevis bonan lecionon: ŝi ne plu legos leterojn de aliaj.

Ankaŭ mi ricevis lecionon: mi devas bone fermi la pordon de mia ĉambro.

EKZERCOJ

A. TRADUKU KAJ RESPONDU!

1. Кога ще те видя пак?
2. Колко дълго учиш международния език?
3. Къде е новата ми книга със снимките?
4. Къде ще отидеш след обяда?
5. Може ли да се затвори вратата на стаята, ако ни е студено?
6. Колко дълго ще се сърдиш, ако вземат от тебе много пари?

B. KOMPLETIGU LA FRAZOJN!

1. Ana kaj Marko iris ____ la strato.
2. Ili venis ____ kafejo, iris ____ la tablo kaj vidis la patro_ sidi ____ la seĝo.
3. Ana metis tri tukojn sur seĝ__.
4. Ŝi metis poste la kukojn sur la tabl__.

C. TRADUKU!

enfali; ellabori; scivola; trilingva; reiri; enmeti; dektaga; elpreni; malfermi; eldoni; eldonisto; interalie; interparoli; ĉeesti; revidi; reveni; internacia; piediri

GRAMATIKO

si = себе си – това е възвратното лично местоимение, което в Есперанто се употребява само в 3 лице единствено и множествено число:

Mi lavas min. Ni lavas nin.

Vi lavas vin. Vi lavas vin.

Li (ŝi, ĝi) lavas sin. Ili lavas sin.

Няма пълно съответствие между възвратните глаголи в българския език и Есперанто, например: ĝoji (радвам се), miri (учудвам се), plendi (оплаквам се), imagi (представям си), honti (срамувам се) и т.н. в Есперанто не са възвратни!

sia = свой (възвратно притежателно местоимение). Употребява се само в трето лице:

Li (ŝi, ĝi) iris kun sia amiko en teatron. Обаче: Mi iris kun mia amiko en teatron; Vi iris kun via amiko en teatron.

Ili ŝatas siajn amikojn. Обаче: Ni ŝatas niajn amikojn; Vi ŝatas viajn amikojn.

-em- = наставка, която изразява склонност към нещо:

parolema=приказлив, laborema=работлив.

re- = представка, означаваща повтарящо се действие или действие в обратна посока: revidi=виждам отново; reveni=връщам се; redoni=връщам, давам обратно.

oni = безлично местоимение, което няма аналог в българския език.

Употребява се, когато извършителят на действието е неизвестен или не е важен: Oni parolas, ke li venis=Говорят (говори се), че той е дошъл.

devi = трябва; voli = искам; povu = мога. Тези глаголи изискват друг глагол в инфинитив: Mi devas veni=Аз трябва да дойда; Li volis paroli=Той искаше да говори; Mi povas kanti=Аз мога да пея.

Числителни имена (numeraloj):

1. Числителните бройни имена (bazaj numeraloj) в Есперанто са: 0 – nulo, 1 – unu, 2 – du, 3 – tri, 4 – kvar, 5 – kvin, 6 – ses, 7 – sep, 8 – ok, 9 – naŭ, 10 – dek, 11 – dekunu, 12 – dekdu ... 20 – dudek ... 29 – dudek naŭ, 30 – tridek ... 100 – cent ... 137 – cent tridek sep ... 200 – ducent ... 1000 – mil ... 1991 – mil naŭcent naŭdek unu ... 7469 – sep mil kvarcent sesdek naŭ ... 1 000 000 – miliono ... 2 347 285 – du milionoj tricent kvardek sep mil ducent okdek kvin.

Примери: 8+3=11 (ok plus tri estas dekunu); 9-7=2 (naŭ minus sep estas du).

По принцип числителните имена не се скланят: Mi havas tri librojn.

Изключение правят ония от тях, които имат формата на съществителни имена: La librejo havas milionojn da libroj.

Частицата "da" свързва числителни с форма на съществителни имена

като "miliono", някои количествени наречия като "multe" и въпроса

"kiom?" (колко) със следващото ги съществително име. "da" не се

превежда на български. Съществителните имена след нея стоят в именителен падеж. Примери: Kiom da libroj vi havas?; Mi havas multe da libroj. (=Mi havas multajn librojn.)

2. Числителните редни имена (ordaj numeraloj) се образуват от бройните: unua, dua, tria (първи, втори, трети); unue, due, trie (първо, второ, трето – при изброяване).

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

aĉeti – купувам
aŭskulti – слушам
aŭto – автомобил
bedaŭri – съжалявам
burokrato – бюрократ
certe – сигурно
ĉar – защото, понеже
ĉi – означава близост
ĉu – докато, по време
na
edzo – съпруг
forgesi – забравям
helpi – помагам
horo – час
jam – вече
jaro – година
kial – защо
kies – чий; чийто
komenci – започвам
kosti – струвам
monato – месец
multekosta – скъп
ol – от (при сравнение)
plaĉi – харесва се
plej – най-...
plena – пълен
pli – по-...
pli ol – по(вече) от
sendi – изпращам
sinjoro – господин
tempo – време
tiu – този
vendi – продавам
veturi – пътувам
vivi – живея

УРОК 5 (KVINA LECIONO)

NOVA AŬTO

Sinjoro Rapid, amiko de Marko, eniris vendejon de aŭtoj. Tie li vidas belan sinjorinon kiu plaĉas al li.

Vendisto venas al li. Sinjoro Rapid demandas:

– Kiu aŭto estas la plej bona?

– Tiu ĉi estas la plej bona el ĉiuj.

– Ĉu ĝi estas rapida?

– Ĝi estas pli rapida ol aliaj.

– Ĉu ĝi estas ankaŭ forta?

– Ho jes, ĝi estas tre forta.

– Certe ĝi estas multekosta?

– Kompreneble, ĝi estas la plej multekosta el ĉiuj.

– Dankon, bedaŭrinde mi ne aĉetos novan aŭton, ĉar mia malnova aŭto estas la plej malmultekosta el ĉiuj. Mi ankoraŭ veturos per ĝi.

Dum li tion diris, li denove rigardis la belan sinjorinon. Sed la vendisto diris:

– Estos pli bone ke vi ne rigardu tiun ĉi sinjorinon.

Ankaŭ ŝi estas tre multekosta. Mi scias, ĉar mi estas ŝia edzo.

EKZERCOJ

A. TRADUKU KAJ RESPONDU!

1. Можеш ли да учиш спокойно, когато (докато) някой пее весело?
2. Кой знае, кога и къде ще се видим пак?
3. Колко е часът сега?
4. Помогна ли ти някой да отвориш вратите на старата къща?
5. Защо нямаш време да ме слушаш по-дълго?

B. KOMPLETIGU LA FRAZOJN!

1. Dankon, sinjoro. Nedank ____.
2. Horo estas mallonga, tago estas ____ longa, monato estas ____ longa.
3. Mi legis pli multajn librojn ____ mia amiko.
4. Mi sendis al mia amiko longajn leterojn, ____ li estis en Tokio.
5. La libro estas leg ____.

C. TRADUKU!

sinjorino; malmultekosta; ĉiutage; intertempe; plenplena; nuntempe; ĉiuokaze; malhelpi; vendejo; edzino; ĉiujare; jarcento; alveni; kvarmonate; alveturi; nepardoninde

GRAMATIKO

Съотносителни думи (korelativoj): наричат се така, понеже са във взаимовръзка помежду си както по отношение на формата, така и по отношение на смисъла.

			/	U	лице	
			//	O	предмет	
въпросителни	K	\	///	E	място	
показателни	T	//	////	AM	време	
неопределителни	—	→	I	<—	A	качество
обобщителни	Ĉ	//	\\\\	EL	начин	
отрицателни	NEN	/	\\	OM	количество	
			\\	AL	причина	
			\	ES	притежание	

ĉi = означава близост: *ĉi tiu* (=tiu ĉi) = този тук и т.н.

Степени на сравнение (gradoj de komparo):

|--| estas longa kiel |--|.

|----| estas pli longa ol |--| (сравнителна степен – komparativo).

|-----| estas la plej longa el ĉiuj (превъзходна степен – superlativo).

-ind- = достоен за, заслужаващ: *bedaŭrinda*=достоен за съжаление;
bedaŭrinde=за съжаление; *inda*=достоен.

dum = 1. по време на, през: *Ne parolu dum la manĝo!* (Не говори по време на ядене!) 2. докато: *Ne parolu dum vi manĝas!* (Не говори, докато се храниш!)

ankoraŭ = още – означава продължаване на действието или бездействието: *Li ankoraŭ laboras; Ŝi ankoraŭ ne legis la libron.*

jam = 1. вече: *Mi jam parolas Esperanton.* 2. още: *Jam antaŭ du jaroj li parolis Esperanton.*

вече = *jam* (във всички случаи!)

още = 1. *ankoraŭ* – ако не може да се трансформира в изречение с "вече".

2. *jam* – ако може да се трансформира в изречение с "вече", например:

Още преди две години той учеше Есперанто = Преди две години той вече учеше Есперанто. = *Jam antaŭ du jaroj li lernis Esperanton.*

Kioma estas la horo? = Колко е часът? При посочване на часове се използват числителни редни имена, а на минути и секунди – числителни бройни. Пример: *Estas la sepa horo kaj tridek naŭ minutoj* = Часът е седем и тридесет и девет минути.

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

alta – висок
bezoni (+ Ak.) – нуждая
се от
deziri – желая
doktoro – доктор
espero – надявам се
familio – семейство
farti – чувствам се
faligi – събарям, карам
(оставям) да падне
fojo – път (при
изброяване)
hieraj – вчера
hodiaŭ – днес
infano – дете
je – предлог с
неопределено
значение
kara – скъп, мил
lando – страна
loĝi – живея,
населявам,
обитавам
mateno – утро
moki (+ pri) –
подигравам се (на)
morgaŭ – утре
necesa – необходим
pensi – мисля
peti – моля
por – за
(предназначение)
proksime al – близо до
resti – оставам
rimarki – забелязвам
sana – здрав
semaĵno – седмица
sub – под
teo – чай
terura – ужасен
tuta – цял
utila – полезен
vespero – вечер
vesti – обличам
voki – викам
zorgi – грижа се

УПОК 6 (SESA LECIONO)

MAJA

Maja estas beleta junulino. Ĉiuj ŝiaj geamikoj amas ŝin. Antaŭ tri tagoj malbono okazis: sur strato aŭto faligis ŝin.

Maja malsaniĝis kaj havas altan temperaturon. Ŝia patrino diris ke ŝi devas resti hejme. Morgaŭ ŝi vokos doktoron.

La doktoro venis je la naŭa horo por helpi al Maja. – Diru "A"... montru viajn manojn... montru viajn piedojn... malvestu vin!

La doktoro ĉion bone rigardis kaj fine diris:

– Unu semajnon restu hejme kaj... ne iru sub aŭton. Trinku multan teon matene kaj vespere. Mi deziras ke vi estu trankvila. Post unu semajno vi fartos pli bone. Mi venos por revidi vin.

– Sinjoro doktoro, ĉu mia bonega amiko Karlo povas veni vidi min?

– Hm, jes... jes. Li povas veni... sed ankaŭ li estu trankvila.

EKZERCOJ

A. TRADUKU KAJ RESPONDU!

1. Желаш ли да ти покажа днес най-новата книга за детски болести?
2. Какво искаш да закусваш днес? А утре?
3. Знаеш ли кога ще дойде Марко, дали в пет или в осем часа?
4. Кога забеляза, че цялото семейство те нарича благодетел?
5. Беше ли ти полезна книжката, която ти изпратих оня ден?

B. KOMPLETIGU LA FRAZOJN!

1. La gepatroj ĉiam deziras ke mi lern_ mult ____.
2. Mia amiko deziras ke mi ir_ kant_ kun li.
3. La patro volas ke lia infano mang_ kukon, ____estas sur la tablo.
4. Ni loĝas en malgranda ĉambr ____.
5. Mi far_ is maltrankvila kiam mi vidis vin.
6. Ĉiuj rimarkis ke ŝi estas bel_ a.

C. TRADUKU!

leterportisto; hejmlando; altlernejo; iomete; entute; bonege; vespermanĝo; prizorgi; espereble; tutcerte; altkvalita; matenmanĝo; pripensi; depreni; loĝejo; treege; dufoje; multfoje; aliĝi; komenciĝi; sidiĝi; nomiĝi

GRAMATIKO

je = предлог с неопределено значение: je mia ĝojo=за моя радост; je miaj kostoj=за моя сметка; Je via sano!=За ваше здраве!; je la tria horo=в три часа; naskita je la unua de oktobro 1964 jaro (=naskita la unuan de oktobro 1964 jaro) = роден на първи октомври 1964 г.

-et- = наставка за умаление: dometo=къщичка; beleta=хубавичък; kanteti=тананикам; eta=малък.

-eg- = наставка за уголемяване: domego=голяма къща; belega=чудесен, прекрасен; bonege=много добре, отлично.

-iĝ- = става това, което е посочено в корена: beliĝi=разхубавявам се; fariĝi=ставам някакъв=iĝi; vidiĝi=виждам се; aliĝi=присъединявам се.

Управлението на глаголите в Есперанто често се различава от българското: Аз харесвам книгата=La libro plaĉas AL mi; Нуждая се ОТ пари=Mi bezonas monoN; Те МУ се подиграваха=Oni mokis PRI li.

Инфинитивът (infinitivo) следва след друг глагол, за да допълни значението му: Mi volas (povas, deziras, devas) veni= Аз искам (мога, желая, трябва) да дойда.

ŝatus: Глаголът ŝati в условно наклонение се използва, за да изрази учтива молба, подкана и т.н., например: Mi ŝatus demandi, ĉu vi venos=Бих искал да попитам дали ще дойдете.

Формата за повелително наклонение (imperativo) се употребява и при превода на конструкции "да"+глагол, с които се изразява недиректна заповед, молба и т.н.: Mi deziras, ke vi kantu=Искам ти да пееш; Diru al li, ke li venu=Кажете му да дойде.

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

akvo – вода
atendi – чакам
baldaŭ – скоро
diablo – дявол
dimanĉo – неделя
dormi – спя
eĉ – дори, даже
fermita – затворен
for – далече
frue – рано
ĝis – до
knabo – момче
krii – викам, крещя
lasi – оставлям
laŭ – по, според
nek... nek... – нито...
нито
mem – сам
(самостоятелно)
memori – помня
nokto – нощ
poŝto – поща
ridi – смея се
saĝa – умен, мъдър
salti – скачам
subite – внезапно
supo – слънце

НЯКОИ ПОЗДРАВИ И ИЗРАЗИ ЗА УЧТИВОСТ В ЕСПЕРАНТО:

Bonan tagon! – Добър ден!
Bonan matenon! – Добро
утро!

Bonan nokton! – Лека нощ!
Bonan vesperon! – Добър
вечер!

Saluton! – Здравей(те)!
Ĝis (la) revido! –
Довиждане!

Dankon! – Благодаря!
Nedankinde – Няма защо (в
отговор на Dankon!)

Mi petas – Моля
Pardonu! – Извинявай
(извинете)!

Bonvolu! – 1.

Заповядай(те)!; 2. Ако
обичаш(-те)...; Бъди (-
ете) така добър да...

Bonan apetiton! – Добър
апетит!

УПОК 7 (SEPA LECIONO)

ĈIAM MALFRUE

Marko dormis matene tre longe.

Kiam li vidis la sunon, subite li eksaltis. Ĉiam li malfruas kiam li devas iri al la lernejo. Li scias ke la instruistino malŝatas tion.

Sed hodiaŭ li ne volas malfrui. Li rapide metis la vestaĵon. Rapidege li trinkis la kafon. Poste kun la libroj en la mano li kuris kaj saltis laŭ la strato. La homoj rigardis lin kaj diris: "Kia malsaĝa knabo!" Baldaŭ li estis antaŭ la lernejo. Li volis eniri en la lernejon, sed li ne povis. Ĝi estis fermita. Li vidis nek instruiston nek gelernantojn.

Li eksidis antaŭ la lernejo kaj pensis: kio okazis?
– Diable, nun mi memoras! Hodiaŭ estas dimanĉo!

EKZERCOJ

A. TRADUKU KAJ RESPONDU!

1. Скоро ли на твоята улица ще открият новата поща, която ти чакаш вече две години?
2. Искаш ли да ти покажа моята най-любима снимка?
3. Къде купи тази дреха?
4. Къде ще отидеш в неделя, ако е слънчев ден?
5. Твоят брат тъжен ли е или сърдит, че цял ден нито се засмя, нито пях с нас?

B. KOMPLETIGU LA FRAZOJN!

1. Li trinkis rapidege sian matenan trink____ por frue ven_ al la lernejo.
2. Mi ankoraŭ ne aŭdis nova ____.
3. En tiu momento Marko ____ kriis.
4. Knabo kiu ne amas aliajn geknabojn havas ____ amikojn kaj ____ amikinojn.

C. TRADUKU!

ridegi; tranokto; foriri; forlasi; ekde; formanĝi;
forpreni; knabineto; laŭdire; laŭeble; saĝulo; ekscii;
poŝtkarto; diableto; senutila; elkuri; ekami; ĝisnuna

GRAMATIKO

Отрицание: в Есперанто в одно изречение може да има само одно отрицание: *Ŝi diris nenion* (буквално: Тя каза нищо), а не: *Ŝi ne diris nenion*.

mem = сам, самостоятелно: *Mi mem faris tion*.

sola = сам, т.е. няма други: *mi estas sola en la ĉambro*.

estas ...e = В изречения без подлог е типична появата на наречия: *estas frue*=рано е; *estas facile*=лесно е ; *estas bone*=добре е; *estas necese*=необходимо е.

ek = представка, обозначаваща началото на дадено действие: *eksilenti*=замълчавам; *eksidi*=сядам; *ekiri*=тръгвам, потеглям.

aĵ = наставка за образуване на конкретни съществителни: *trinkaĵo*=напитка; *sendaĵo*=пратка.

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

agi – действам
aperi – появявам се
besto – животно
decidi – решавам
(да...)
doloro – болка
glaso – стъклена чаша
homo – човек
kelkaj – няколко
kontraŭ – срещу,
против
kvankam – въпреки че
ludi – играя, свиря
morti – умирам
noto – бележка
ofte – често
ordo – ред
plori – плача
polico – полиция
pro – заради
pura – чист
raporti – съобщавам
senti – чувствам
sovaĝa – див
super – над
teni – държа
tamen – въпреки това
timi (+ Ak.) – боя се
от, страхувам се от
trans – през, отвъд
tuj – веднага
vino – вино
vorto – дума

УПОК 8 (OKA LECIONO)

MALBELA TAGO

Hodiaŭ mia patrino estis tre maltrankvila. Mi venis el la lernejo kaj raportis al ŝi ke mi ricevis malbonan noton. Ŝi diris:

– Knabaĉo, vi devas pli multe laborigi vian kapon. Kiom da malbonaj notoj vi havas?

Mi estis malĝoja.

– Iru en vian ĉambron kaj lernu! – ŝi diris.

Mi sidis en mia ĉambro, sed mi povis nek lerni nek legi. Miaj pensoj estis ĉe ludo kun miaj amikoj kaj ĉe sporto.

Mi diris al mi mem: Ĉu mi estas tiom malsaĝa, kvankam mi lernis multe?

Tiam la patrino eniris en la ĉambron kaj aŭdis miajn vortojn. Ŝi tuj respondis:

– Ne, mia kara, vi ne estas malsaĝa. La problemo estas, ke vi devas lerni multe pli. Tiam vi ne havos nur malbonajn notojn.

– Ankaŭ nun mi ne havas ilin. Mi havas bonan noton en muziko – mi diris.

La patrino subite ekridis. Tio denove plibeligis la tagon. Sed la problemo tamen restis.

EKZERCOJ

A. TRADUKU KAJ RESPONDU!

1. Кой ще почисти кухнята след обяда?
2. Какво искаш да пиеш – чай, малко кафе, чаша вода или не искаш да пиеш нищо?
3. Заради какво ти така внезапно реши да обновиш стаичката си и да купиш няколко скъпи книги?
4. На кого даде чистите чаши за вино?
5. Срещу кого игра твоят спортен клуб преди две седмици?
6. Виждаш ли често полиция, който живее в жилището над тебе?

B. KOMPLETIGU LA FRAZOJN!

1. Ni ord__is ĉion kaj transdonis al ili.
2. Mi petas glason __kafo kaj iom __akvo.
3. Doloris lin la kapo. Li malsan __is.
4. La knabino ŝatas esti bela kaj pro tio ŝi bel__as sian vizaĝon.
5. Tiu knab__o agis malbone kaj plor__is la knabinon.
6. Hieraŭ aperis kelkaj sovaĝaj bestoj. Homoj mort__is ilin.

C. TRADUKU!

subteni; malaperigi; elteni; utiligi; deteni sin; alivorte; kunordigi; sinteno; loĝigi; memori; plifortigi; renovigo; starigi; utiligebla; aperigi; forigi; devigi; senmorta; malplenigi; malesperigi; sciigi; kelkföje; transdoni; superrigardo

GRAMATIKO

de = предлог, който изразява

1. притежание: la libro de Petro;
2. отношение: la koloro de la floro;
3. част от нещо: la resto de la mono.

В случаи 1 и 2 се превежда на български с "на", а в третия случай – с "от".

al = въвежда непрякото допълнение: Skribu al mi = Пиши ми (т.е. – на мене); Donu al mi la libron = Дай ми (на мене) книгата. Понякога конструкциите с "al" могат да се заместят с изрази във винителен падеж: helpu al mi=helpu min; pardonu al mi=pardonu min

da = предлог при назоваване на количество: glaso da akvo=чаша вода; kiom da homoj?=колко души?; iom da tempo=известно време, малко време.

Ако изразът с "da" изпълнява ролята на пряко допълнение, във винителен падеж се поставя съществителното име преди предлога, но не и съществителното име след него: Donu al mi glason da kafo.

-ig- = правя такъв, какъвто е посочено в корена: beligi=разхубавявам; venigi=карам да дойде.

-aĉ- = наставка за означаване на отрицателно качество, негодност: domaĉo=съборетина (лоша къща); ĝidaĉi=хия се (смея се неприятно); ĉevalaĉo=кранта.

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

almenaŭ – поне
atenti – внимавам
ĉirkaŭ – около
diversa – различен
do – значи,
следователно
domo – къща
ekster – извън
feliĉa – щастлив
ideo – идея
klara – ясен
kredi – вярвам
kvazaŭ – като че ли
libera – свободен
maniero – маниер,
начин
mondo – свят
onklo – чичо
plano – план
rakonti – разказвам
rajti – имам право,
разрешено ми е
sama – същият
sekreto – тайна
ŝajni – изглежда, струва
ми се
urbo – град
vagono – вагон
vojo – път (улица)
vojaĝi – пътувам,
пътешествам

УРОК 9 (НАЙА LECIONO)

PLANOJ PRI VETURADO

Petro kaj Maria volis vojaĝi al alia lando en libertempo. Ili decidis iri al Italio, bela lando kun malnovaj urboj kaj aliaj belaĵoj. Ili estis feliĉaj:
– Kie estas mia vestaĵo? – ŝi demandis.
– Ni ne forgesu kunporti la libron por lerni Esperanton. Ni povus komenci jam en la vagonaro.
– En la vagonaro ni nenion faros, kara Petro. Ni veturos per aŭto. Mi havas sekreton: mia riĉa onklo Bonifacio plenumis mian deziron kaj donis al ni sian aŭton por uzo. Ĝi jam staras antaŭ la domo.
– Sed mi devas diri...
– Nenion diru, karulo, ni eksidu en la aŭton kaj veturu al Italio.

Petro kaj Maria sidis en la aŭto. Ankaŭ la vestaĵoj estis en la aŭto. Sed ili ankoraŭ sidadis kaj atendis.
– Do, karulo – ŝi diris – kial ni ne ekveturas?
– Karulino, ankaŭ mi havas sekreton. Mi veturigas la aŭton, sed mi ne scias. Mi neniam lernis tion.

EKZERCOJ

A. TRADUKU KAJ RESPONDU!

1. Какво би могло най-много да зарадва родителите ти?
2. Ако ти поне би дошъл след ученето с мене в центъра на града!
3. Накъде би желал да пътуваш, ако би имал достатъчно пари?
4. Планираш ли да пътуваш с колата в Париж, или ти се струва, че е по-добре да пътуваш с влака?
5. Защо еднакви (същите) идеи се обясняват различно от различните хора?

B. KOMPLETIGU LA FRAZOJN!

1. Se mi havus tiom da mono kiom da ideoj, mi vojaĝ__us ĉirkaŭ la mondo.
2. En ĉiu vort__o mankas kelkaj vortoj.
3. Homo kiu longe rakont__as ĉe la manĝotablo, restos malsata.
4. Li devis atenti kaj ne rajtis longe resti ekstere en pluvo. Tial li malvarm__is.
5. Li havas sian klaran ideon, sed li kredos ĉion kion vi diros, _____ vi estus lia edzino.

C. TRADUKU! (ПРЕБЕДЕТЕ)

nekredebla; organizado; informado; libervole; parolado; survoje; homaro;
kredeble; kunvojaĝi; manĝaĵo; novaĵo; restado; vagonaro; ĉirkaŭaĵo;
parolraĵo; domaĉo; tiukaze

GRAMATIKO

Условно наклонение: Se la vetero estus pli bona, mi volonte venus = Ако времето беше по-хубаво, с удовольствие бих дошъл.

kvazaŭ = като че ли, все едно че: La patro frapis al la pordo, kvazaŭ li estus fremdulo (=La patro frapis al la pordo kvazaŭ fremdulo) = Башата почука на вратата, като че ли е чужд човек.

-ad- = наставка за изразяване на продължителност: parolado=дълго говорене; restado=пребиваване, престой; ploradi=плача дълго.

-ar- = наставка, която изразява сборни понятия: arbo/arbaro (дърво/гора); homo/homaro (човек/човечество); vagono/vagonaro (вагон/вак); junulo/junularo (младеж/младеж като сборно понятие); aro (тълпа; голямо количество)

-um- = наставка без определено значение, служи за изразяване на сродни понятия: plena (пълнен) – plenumi (изпълнявам); proksima (близък) – proksimume (приблизително).

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

anstataŭ – вместо
aĝo – възраст
ĉefo – шеф
daŭri – трае,
продължава
dika – дебел
dolĉa – сладък
ekzemplo – пример
ekskurso – экскурзия
ĵeti – хвърлям
lakto – мляко
naski – раждам
opinii – мисля, смятам,
на мнение съм
parto – част
pasi – минавам
proponi – предлагам
reala – реален
rilato – отношение
sekvi – следвам
silento – мълчание
simpla – обикновен,
прост
sukcesi – успявам
ŝanĝi – сменям
tro – твърде (много)
trovi – намирам
troviĝi – намирам се
universala –
универсален
uzi – използвам

УПОК 10 (DEKA LECIONO)

FAMILIANOJ KUNVENAS

– Kiel rapide pasas tagoj! Morgaŭ estas la naskiĝtago de via patro, Marko. Alvenos kelkaj familianoj kaj geamikoj. Ĉu vi bonvolus iom helpi? Trovu iomete da tempo almenaŭ por ordigi vian ĉambron. Mi ŝatus kuiri ion bonan. Por la naskiĝtaga kuko mankas lakto en la hejmo. Necesas havigi iom da manĝaĵo el vendejo...

– Bone, mi aĉetumos por la naskiĝtago. Sed, anstataŭ sidi kaj manĝegi kun neinteresaj familianoj, mi ŝatus ekskursi kun klubanoj.

– Kun kiuj klubanoj? – diris la patrino kaj ĵetis iajn paperojn en paperujon.

– Morgaŭ frue kunvenas anoj de mia sporta klubo.

– Sed, kara mia, ĉu ĝuste morgaŭ vi devas foresti? Ĉu vi ne intervidiĝas kun viaj samklubanoj tri foje semajne?

– Ĉu mi rajtas ion proponi: Mi kunmanĝos kun la familianoj. Sed en la dua parto de la tago mi foriros kun miaj geamikoj. Post la kuko Maria kaj Petro certe parolos pri la malsukcesa veturado per aŭto. Malinterese! Mi ne plu volas tion aŭdi! Kial ni ne havas iun ideoriĉan onklon Bonifacio en nia familio?!

La patrino ridetis je liaj vortoj. Ŝi scias ke Marko iom tro parolas hodiaŭ.

– Kara Marko, ne sufiĉas nur riĉeco de la ideoj. Necesas ankaŭ plena monujo por realigi ilin.

La patrino post iom da silento daŭrigis:

– Nu, antaŭ kelkaj minutoj telefonis Ana, ke ankaŭ ŝi vizitos nin morgaŭ. Ŝi tre ŝatas dolĉajn kukojn, kvankam ŝi atentos por ne dikiĝi.

Tuj Marko ŝanĝis la opinion. Sen Ana dum la ekskurso li estus tre soleca.

– Patrino, tiukaze mi tamen pasigos la morgaŭan tagon hejme.

EKZERCOJ

A. TRADUKU KAJ RESPONDU!

1. Приятелството по-щастлив ли те прави, отколкото любовта?
2. Колко често пишеш писма до твоите приятелки в Италия и Етиопия?
3. Отношението между тебе и твоя учител промени ли се или остана същото?
4. Знаеш ли вече толкова добре Есперанто, че сам да можеш да го използваш?

B. KOMPLETIGU LA FRAZOJN!

1. En jun__o oni havas ankaŭ bel__on.
2. Malsimplajn laborojn ĉefoj devus plisimpl__i.
3. En tiu aĝo li jam fariĝis klub__o de sporta klubo.
4. Monon oni metas en mon__on.
5. Sekvu la ekzemplon de bona famili__o.

C. TRADUKU!

verŝajne; tutsimple; neŭtraleco; tiurilate; universaleco; ebleco; partopreni; plejparte; samtempe; anstataŭigi; elĵeti; finiĝi; informiĝi; kuirstino; solidareco; transformiĝi; transloĝiĝi; varmeco; translokiĝi; duflanka; forĵeti; sinsekve; pasigi; troviĝi; daŭrigi; realigi

GRAMATIKO

-an- = наставка за означаване на:

1. член: klubano, partiano;
2. жител: amerikano; samlandano;
3. привърженик: kristano.

(Сравни бълг. "америкАнец", "христиЯнин".)

-ec- = наставка за образуване на абстрактни понятия: beleco=хубост; juneco=младост; varmeco=топлина.

-uj- = наставка за означаване на:

1. съд: monujo=портмоне;
2. страна: Anglujo, Francujo;
3. плодно дърво: pomujo=ябълка (ябълково дърво)

Обстоятелствени отношения в Есперанто най-често се изразяват чрез наречия: survoje, enlande, surtere, subakve, sendube, programane и т.н.

Словоредът в Есперанто е свободен. Отрицанието "ne" стои винаги пред думата, която се отрича: Mi ne kantas=Аз не пея (т.е. правя нещо друго) не е еднакво с: Ne mi kantas (т.е. някой друг пее).

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

aranĝi – уреждам,
организирам
amaso – куп, тълпа
estro – шеф
ekzisti – съществувам
elekti – избирам
flanko – страна
gondolo – гондола
grava – важен
ĝusta – точен
halti – спирам
koloro – цвят
koni – познавам
konsenti – съгласявам
се, съгласен съм
laŭta – силен (за звук)
lumo – светлина
maro – море
mezo – среда
milito – война
movi – движа
pagi – плащам
pano – хляб
placo – площад
preskaŭ – почти
proksimume –
приблизително
publiko – публика,
общественост
punkto – точка
sata – сит
ŝipo – кораб
veki – будя

УПОК 11 (DEKUNUA LECIONO)

LA SENTIMULO

Estis vespero en Venecio. Centoj da homoj plenigadis la Sankt-Markan placon. Junuloj kaj militistoj, maristoj de sur la ŝipoj, elstaraj sinjorinoj kaj junulinoj, alilandaj vojaĝantoj, ĉambristoj kaj gondolistoj – ĉiuj moviĝis al la urbomezo. Iom plue sed ne malproksime de la maro troviĝis malgranda placo.

Fine de ĝi, proksime de la maro, staris homo. Laŭ la vestaĵo oni facile povis ekscii, ke li estas gondolisto de iu riĉulo. Seninterese li rigardis la ĝojan hommulton. Subite rideto lumigis lian vizaĝon, kiam li ekvidis mariston, kiu alvenis el la flanko de la maro.

– Ĉu tio estas vi, Stefano? – ekkriis la gondolisto.

– Ĉiuj diras, ke vi falis en la manojn de la turkoj.

– Vere. Ni renkontis unu el iliaj ŝipoj. Ĝi sekvis nin dum pli ol unu horo. Sed ne estas facile iri pli rapide ol nia ŝipo. Do, kiaj novaĵoj estas tie ĉi en Venecio?

– Nenio interesa – nur granda malfeliĉo por Pietro. Ĉu vi konas Pietron?

– Kompreneble ke mi konas.

– Granda ŝipo subakvigis lian gondolon.

– Kaj kio pri Pietro?

– Lia gondolo subakviĝis. Okazis, ke ni troviĝis proksime, tiel ke Ĝorĝo kaj mi prenis Pietron en nian gondolon. En la sama tempo mia estro subakvigis por helpi junulinon, kiu preskaŭ jam mortis kun sia onklo.

– Ho, tie estis junulino – kaj onklo?

– Lin ni ne povis helpi. Estis grava homo. Sed kio vin alvenigas en Venecion, amiko mia?

La maristo rapide ekrigardis sian amikon kaj komencis diri: – Do, vi scias, Ĝino, mi alportis...

La gondolisto subite haltigis lin.

– Vidu! – li diris.

Tiam iu homo pasis apud ili. Li ankoraŭ ne estis tridekjara, kaj lia vizaĝo estis senkolora. Lia iro estis certa kaj facila. Lia vizaĝo estis malĝoja.

– Jakopo – diris Ĝino, kiam li ekvidis la homon. – Oni diras, ke multaj gravuloj donas sekretajn laborojn al li. Li scias tro da sekretoj.

– Kaj tial ili timas sendi lin en malliberejon – diris la maristo, kaj dum li parolis, li montris la domegon de la doĝoj.

– Vere, multaj gravuloj bezonas lian helpon – diris Ĝino.

– Kaj kiom ili pagas al li por unu mortigo?

– Certe ne malpli ol cent monerojn. Ne forgesu, ke li laboras por tiuj, kiuj havas sufiĉe da mono por pagi al li. Sed, Stefano, en Venecio estas aferoj, kiujn estas pli bone forgesi, se vi volas trankvile manĝi vian panon. – Estis iom da silento kaj poste la gondolisto denove ekparolis:

– Vi venis ĝustatempe por vidi ŝipkuron.

– Ĝino – iu diris malforte proksime de la gondolisto.

– Sinjoro?

Don Camillo Monforte, la estro de Ĝino, senvorte montris al la gondolo. – Ĝis revido – diris la gondolisto kaj prenis la manon de sia amiko.

(El la libro "LA SENTIMULO"
de J.F.Cooper kaj R.Imbert)

EKZERCOJ

C. TRADUKU!

estraro; posttagmeze; malsata; interkonsenti; manĝilaro; vidpunkto; pagigi; malfermilo; noktomezo; tagmeze; publikigi; aliflanke

GRAMATIKO

-il- = наставка за означаване на средство, инструмент:

skribilo=молив, химикалка и др.

manĝilo=прибор за хранене

tranĉilo=нож

vojmontrilo=пътепоказател

kuracilo=лекарствено средство

НОВИ ДУМИ (NOVAJ VORTOJ)

agrabla – приятен
ambau – двамата
apud – до
aparte – особено
aspekti – изглеждам
bieno – имение, селски
имот
bruo – шум
branĉo – клон
buŝo – уста
direkto – посока,
направление
dubi – съмнявам се
fakte – фактически
fakto – факт
ĝenerale – общо взето
ĝeni – притеснявам,
смушавам
inviti – каня
ju... des... – колкото...
толкова...
kampo – поле
kapabla – способен
kapti – хващам, улавям
kastelo – замък
kavo – кухня
kontenta – доволен
koro – сърце
korpo – тяло
larĝa – широк
miri (+ pri) – чуда се на
monto – хълм
naturo – природа
nombro – число, брой
odoro – миризма
orelo – ухо
paco – мир
paŝi – вървя, крача
perdi – губя
persono – лице (човек)
peza – тежък
preta – готов
prezenti – представям,
представлявам
promeni – разхождам се
provi – опитвам, опитвам се
renkonti – срещам
respekti – уважавам
rolo – роля
seka – сух
simila – подобен
situacio – ситуация
sono – звук
teroristo – терорист
tiri – тегля, дърпам
tuŝi – докосвам
viro – мъж

УПОК 12 (DEKDUJA LECIONO)

NOKTA PROMENO

S-ro Pipelbom estis alta, dika, peza kaj larĝa. Tio donis al li havindan korpoforton, kaj lia grandula aspekto ludis ne etan rolon en la fakto, ke la plimulto el la homoj, se ne lin timis, certe respektis, kaj almenaŭ pripensis antaŭ ol decidi malkontentigi lin. Sed tio, kio estas ofte utila dumtage, prezentas per si malplaĉan ĝenon dumnokte en loko arboplena. Ĉefe kiam oni devojiĝas kaj ekstervojе iraĉas en nehoma sovaĝejo.

La dika, peza, alta, larĝa korpo ne sukcesis pasi senbrue inter la arbitoj; krome, tuŝi la naturaĵojn, ĝenerale malsekajn, meze de kiuj li malfacile paŝis, estis travivaĵo ne malofte doloriga, kaj ĉiam malagrabla. Ju pli li antaŭeniris en la vivo – kaj ju pli li antaŭeniris en la ĉe-kastela arbaro – des pli Adriano Pipelbom malŝatis la noktan naturon.

Viro kun okuloj kiuj kapablis bone vidi en la mallumo, rigardis la malfacilan iron de nia industriisto. Li ridetis.

Apud tiu viro, en vestaĵo de policano, staris alia persono, en simila vestaĵo. Ĉi-lastata estis virino. "Ni iru", la viro diris mallaŭte en la oreilon de sia kunulino. "Nun estas la ĝusta momento."

Ambau paŝis direkte al la alta, larĝa, peza, dika persono. Ili zorgis fari kiel eble plej malmulte da bruo. Junaj, facilmovaj, ili preskaŭ plene sukcesis. En ĉi tiu aĉa situacio, kie arboj sovaĝe ĵetas siajn malsekajn branĉojn rekte en la vizaĝon de la industriisto, kie multpiedaj bestetoj prenis liajn piedojn por promenejo, kie naturo faliĝis lian piedon, plej dolorige en kavon planan je akvo aĉ-odora, Adriano Pipelbom rapide alvenis al la penso, ke oni devas ĉi tie esti preta por iu ajn malplaĉa renkonto. Ion ajn li efektive atendis, krom homa voĉo. Kiam do voĉo aŭdiĝis tuj proksime, li faris, ekmire, belan surlokan salton, kiu movis lian koron, ŝajne, supren ĝis la buŝo.

"Kio?" li diris, kun la provo sensukcese rekapti iom da trankvilo.

Sed la lumo de lampeto kiun oni direktis rekte al liaj okuloj, malhelpis la repaciĝon. Krome, ŝajnis al li, ke la homformo kiu tenis la lampon surhavas vestojn policajn.

"Kion vi faras ĉi tie?" sonis la aŭtoritata voĉo.

"Mi... mi... nuuuu... eee..." fuŝparolis Pipelbom.

"Bonvolu paroli iom pli klare", la alia diris eĉ pli grav-tone.

"Mi... mi... mi promenas."

"Haha! Vi promenas en la bieno de la grafino de-Montokalva, meze de la nokto. Ĉu la grafino vin invitis? Ĉu ŝi scias pri via ĉeesto ĉi tie?"

"N... nu... N... ne. Mi..."

"Mi do devas peti vin min sekvi." Kaj li klarigis, ke ekde la fuŝa provo kapti la grafinon, fare de teroristoj, la polico kontrolas atente, kio okazas en la ĉirkaŭaĵo de la kastelo.

Al la industriisto ŝajnis, ke lia koro ĉi-foje falis ĝis liaj piedoj. Li sciis, ke nur malfacile li povos trovi akcepteblan klarigon pri sia ĉeesto, kaj la ideo, ke la grafino ĉion scios, perdigis al li la malmulton da espero, kiu restis post la unuaj vortoj de la policano.

(El la romano: ILI KAPTIS ELZAN
de Claude Piron

EKZERCOJ

C. TRADUKU!

(ПРЕВЕДИТЕ)

prezentaĵo; aĉulo;

klarigi; pretigi;

malsaĝaĵo;

ĉiumomente;

renkontiĝo; repaciĝo

GRAMATIKO

ju... des... = колкото... толкова; **ju pli... des pli...** = колкото по-... толкова по-...: **Ju pli longe, des pli bone** = Колкото по-дълго, толкова по-добре.

ajn = изразява безразличност: **kiu ajn**=който и да е; **iuj ajn**=някой си.

dis- = представка за отделяне, разделяне:

disŝiri=разкъсвам; **distranĉi**=разрязвам;

disiri=разотиват се; **disiĝi**=разделят се.

-on- = наставка за означаване на част от цялото, с която се образуват названията на дробите:

duono=половина, една втора; **triono**=една трета;

tri kvaronoj=три четвърти.

Песен след Урок 2

Kanto post leciono 2

Ne mono sed amo

Ho, kion vi faras? demandas nun Marko.
Mi legas la libron, mi lernas la lingvon.
Ĉu kun mi vi venos al kafo amika?
Vi trinkos la kafon, parolos kun mi.

Mi dankas, ho Marko, mi ŝatas la kafon,
se ĝi estas bona, se ĝi estas varma.
Mi tre ŝatas sidi kun vi en la ĉambro,
sed nun mi ne povas, mi diras al vi.

Vi diras ke kun mi vi sidi ne povas!
Al mia demando, ho kia respondo!
Jes, jes, mia hejmo ne estas hotelo,
Sed mi havas seĝon, vi sidos sur ĝi.

Ne estas demando, ĉu sidi sur seĝo,
mi sidas sur tabloj, mi sidas sur libroj.
Sed estas demando pri mia laboro:
se mi ĝin ne faros, ĉu ĝin faros vi?

Pri via laboro mi povas paroli:
ĝi donas ne bonon, ĝi donas nur monon.
Sed se al mi "jes" vi bonvolos respondi,
mi donos ne monon, sed amon al vi.

Песен след Урок 4

Kanto post leciono 4

Senlaborulo

Kiom longaj estas tagoj al senlaborulo,
Kiu antaŭ tridek tagoj manĝis lastan kukon.

Refreno:

Trinku sukon, oni diris al mi,
manĝu kukon, oni diris al mi,
trinku sukon, manĝu kukon, vi fariĝos forta.
Trinku sukon, oni diris al mi,
manĝu kukon, oni diris al mi,
trinku sukon, manĝu kukon, vi fariĝos bela.

Venas uloj, iras uloj, longe min rigardas,
montras mane, nekomprene; dono ne okazas.
Jen riĉuloj sur la strato iras tre trankvile,
mi la monon ĝojoportan serĉas malfacile.
Refreno: ...

Sur la strato kun malĝojo kion eblas fari?
Antaŭ pordo de kafejo ĉu nur sola stari?
Ĉu sur strato mi plu staru aŭ ĉu mi eniru?
Kiam estos ene mi, nu, kion mi ekdiru?

Refreno: ...

Ĉu sin montru la malĝojo ĉe mi sur vizaĝo?
Ĉu bonulo venos porti kukon al la tablo?
Al kelnero sen kolero mi paroli devos
kompreneble, kaj ĉu eble kafon mi ricevos?
Ĉu komprenos la kelnero ke mi 'stas senmona?
Se li donos kafon al mi, mi fariĝos ĝoja.

Refreno: ...

Aŭdu, aŭdu, geamikoj, voĉon de la frato,
donu kukon, donu sukon, kune kun la kafo.
Jes, gefratoj, vi komprenu, kiom mi malriĉas,
donu iom da poŝmono, al mi nun sufiĉas.
Donu trinkon, donu manĝon, donu multe, multe,
kaj mi donos mian foton al vi dank-salute.
Kaj per tio jen mi finas la malĝojan kanton,
vi min aŭdis, vi komprenis, havu mian dankon.

Refreno: ...

Песен след Урок 6

Kanto post leciono 6

Nun estas tempo ami

La lando malbonfartas, nin prenas granda zorg',
la kostoj tiel altas, ne restas al ni fort',
kaj ĉiu mateno vokas kun nova malesper',
la zorgoj plu nin mokas dum venas la vesper'.

Dum horoj ni veturas al la labora lok',
malsano nin teruras dum al-doktora vok',
burokrataro sendas paperon post paper',
ĝi nin malhelpas vivi ĝis pleno je koler'.

Refreno 1:

Venu la tempo ĝoji, fratoj, venu la tempo ĝoji,
pri bedaŭrindoj jam ne pensu, ili havas finon.
Kantu la povon ami, fratoj, cantu la povon ami,
pri forgesindoj ne plu zorgu, vivo helpos nin.

Loĝejo estas eta sed ega lokbezono',
se ni aĉeti devas, jam ne plu estas mono',
la vivo malfacilas, neniuj helpas nin,
kaj pensoj maltrankvilaj multfoje prenas nin.
Sed morgaŭ tute certe revenos kun esper',
mateno plaĉe varma kaj kantoj dum vesper'.
Proksimas vivo nova, alvenas ĝoja hor',
se zorgojn ni forgesos, facilos la labor'.

Refreno 2:

Venos la tempo ĝoji, fratoj, venos la tempo ĝoji,
havu en vi fortan esperon, kaj la ĝojo venos.
Nun estas tempo ami, fratoj, nun estas tempo ami.
Varmu en vi plej granda amo, vivo estos ĝoj'.

Vi estas la plej bela, kaj ĉiu maltrankvil'
tuj falas en forgeson se mi rigardas vin.
Mi amas vin plej forte kaj se ne estas mono',
mi havas vian belon kaj vivas sen bezono'.
Belegas via voĉo kaj ankaŭ la vizaĝ',
kaj viaj amparoloj ĝojdona estas plaĉ'.
Vi estas mia forto, vi estas mia san'.
Malfermu ni vivpordon, la pordon de la am'.

Refreno 3:

Venis la tempo ami, kara, venis la tempo ami,
ne pensu pri malforto via, amo nin plu portos.
Kantu la ĝojon ami, kara, cantu la ĝojon ami.
Vivo ne povos plu teruri, ĉar mi amas vin.

Песен след Урок 8

Kanto post leciono 8

Mariana

Estis, estis bela maja nokto,
Mariana volis veni al nia rendevu'.

Refreno:

Ho Mariana,
dolĉa eta Mariana,
atendos mi nur vin
ĝis frumatenu'.

Pasis, pasis jam la noktomezo,
Mariana ne alvenis al nia rendevu'.

Refreno: ...

Vane, vane floras majaj floroj,
Mariana ne alvenis al nia rendevu'.

Refreno: ...

Песен след Урок 10

Kanto post leciono 10

Mariŝa

La geknaboj reciproke amas sin,
nur neniun junuleton amas min.

Refreno:

Mariŝa, kisu min,
sen peto al patrin',
ŝi juna same faris,
pri kisoj ne avaris.

Batas panjo, batas panjo, batas min,
ĉar mi amas, ĉar mi kisas, knabo, vin.

Refreno: ...

Sidas panjo, sidas paĉjo sur kortet',
kaj mi estas en kamero kun knabet'!

Refreno: ...

ОТГОВОРИ НА
УПРАЖНЕНИЯТА
(SOLVOJ DE LA EKZERCOJ)

1 / UNUA LECIONO

A.

1. Kiu estas via amikino?
2. Ĉu via amikino Anna nun skribas en la ĉambro?
3. Ĉu la amiko de via patro laboras nun en hotelo?
4. Kio estas sur la skribotablo en nia ĉambro?
5. Ĉu sur via tablo nun estas lernolibro de Esperanto?

B.

1. En la ĉambro estas MARKO.
2. MARKO sidas sur seĝo.
3. Instruisto INSTRUAS. Laboristo LABORAS. Lernanto LERNAS.
4. Marko kaj Ivo estas lernantoj kaj sportistoj.
5. La patro DE Marko estas instruisto.
6. La seĝo estas en LA ĉambro.
7. La libro estas liA.
8. Mia nomo estas _____.

C.

amik/in/o – приятелка
labor/tabl/o – работна маса
esperant/ist/in/o – есперантистка
en/skrib/i – вписвам
instru/ist/o – преподавател, учител
hotel/ĉambr/o – хотелска стая
lingv/ist/o – лингвист
skribo/tabl/o – писмена маса, бюро
lerno/ĉambr/o – учебна стая

2 / DUA LECIONO

A.

1. Kia estis via malnova domo?
2. Kiujn librojn vi legis kaj ĉu ili estas bonaj?
3. Kion faris Anna kaj Marko en la malgranda ĉambro de Marko?
4. Ĉu vi ŝatas legi librojn pri amo?
5. Kiu venos kun vi en vian hejmon?
6. Kiaj estas la okuloj de via amikino?

B.

1. Marko havas amikON kaj amikinON. Ili estas GEamikoj.
2. Li kuiras kafON kaj ili trinkas ĝin en nia hejmo.
3. Ili iras AL la hotelo.
4. Ŝi vidas, KE Marko amas ŝiN.
5. Ili havas facilAJN lernolibrojn.

C.

en/ir/i – влизам
en/hav/o – съдържание
kun/sid/o – заседание
kun/labor/i – сътруднича
kun/ven/o – събрание
mal/facil/a – труден
mal/jun/a – стар
ge/patr/o/j – родители, майка и баща, майки и бащи
al/ven/i – идвам
bon/ven/a – добре дошъл
ge/parol/ist/o/j – оратори и ораторки, говорители и говорителки
ne/esperant/ist/o – неесперантист

3 / TRIA LECIONO

A.

1. Ĉu la kelneroj en grandaj hoteloj komprenas multajn lingvojn?
2. Ĉu vi scias, ĉu Anna ŝatas la novan kanton pri malriĉulo kaj belulino?
3. Kie vi vidis la maljunulon kaj la junulon, kiuj portis tablon; mi serĉas ilin (jam) tri tagojn.
4. Kiel okazis, ke vi denove venis al ni sen viaj gefratoj?
5. Ĉu vi povas lerni Esperanton sufiĉe rapide per la nova lernolibro, aŭ ĉu estas malfacile?

B.

1. Mia amiko skribas multe.
2. Bela kelnerino estas belULINo.
3. Ni havas multajn belAJN aferOJN.
4. Ni lernas en lernEJo longE.
5. Miaj GEpatroj manĝas en manĝEJO.
6. La kuko estas manĝEBLa.

C.

mal/amik/o – неприятел

mal/antaŭ – отзад
 mal/jun/ul/in/o – старица, бабичка
 antaŭ/cambro/o – антре, преддверие
 antaŭ/vid/i – предвиждам
 mal/rapid/a – бавен
 tra/rigard/i – преглеждам
 ge/jun/ul/o/j – младежи и девойки
 al/port/i – донасям
 bel/ul/o – хубавец
 jun/ul/o – младеж
 trink/ej/o – място, където се пие
 mal/mult/e – малко
 fin/fin/e – най-накрая
 mal/riĉ/ul/o – бедняк
 tag/manĝ/o – обяд
 tra/leg/i – прочета
 trink/eb/a – годен за пиене
 labor/ej/o – работилница, работно място
 tra/vid/eb/a – прозрачен

4 / KVARA LECIONO

A.

1. Kiam mi revidos vin?
2. Kiom longe vi lernas la internacian lingvon?
3. Kie estas mia nova libro kun la fotoj?
4. Kien vi iros post la tagmanĝo?
5. Ĉu oni povas fermi la pordon de la ĉambro, se al ni estas malvarme?
6. Kiom longe vi koleros, se oni prenos de vi multan monon?

B.

1. Ana kaj Marko iris SUR la strato.
2. Ili venis AL kafejo, iris AL la tablo kaj vidis la patroN sidi SUR la seĝo.
3. Ana metis tri tukojn sur seĝON.
4. Ŝi metis poste la kukojn sur la tablON.

C.

en/fal/i – падам в
 el/labor/i – изработвам
 sci/vol/a – любознателен
 tri/lingv/a – триезичен
 re/ir/i – връщам се
 en/met/i – слагам в
 dek/tag/a – десетдневен

el/pren/i – изваждам
 mal/ferm/i – отварям
 el/don/i – издавам
 el/don/ist/o – издател
 inter/ali/e – между другото
 inter/parol/i – разговарям (помежду си)
 ĉe/est/i – присъствам
 re/vid/i – виждам отново
 re/ven/i – връщам се
 inter/naci/a – международен
 pied/ir/i – ходя пеша

5 / KVINA LECIONO

A.

1. Ĉu vi povas lerni trankvile, dum iu kantas gaje?
2. Kiu scias, kie kaj kiam ni revidos nin?
3. Kioma estas la horo nun?
4. Ĉu iu helpis al vi malfermi la pordojn de la malnova domo?
5. Kial vi ne havas tempon por aŭskulti min pli longe?

B.

1. Dankon, sinjoro. NedankINDE.
2. Horo estas mallonga, tago estas PLI longa, monato estas LA PLEJ longa.
3. Mi legis pli multajn librojn OL mia amiko.
4. Mi sendis al mia amiko longajn leterojn, DUM li estis en Tokio.
5. La libro estas legINDA.

C.

sinjor/in/o – госпожа
 mal/multe/kost/a – евтин
 ĉiu/tag/e – всекидневно
 inter/temp/e – междуременно
 plen/plen/a – препълнен
 nun/temp/e – сега, в сегашно време
 ĉiu/okaz/e – във всеки случай
 mal/help/i – преча
 vend/ej/o – магазин
 edz/in/o – съпруга
 ĉiu/jar/e – всяка година
 jar/cent/o – столетие
 al/ven/i – пристигам

kvar/monat/e – четиримесечно
al/vetur/i – пристигам (с превозно
средство)
ne/pardon/ind/e – непростимо

6 / SESA LECIONO

A.

1. Ĉu vi deziras, ke mi montru al vi hodiaŭ la plej novan libron pri infanmalsanoj?
2. Kion vi deziras matenmanĝi hodiaŭ? Kaj morgaŭ?
3. Ĉu vi scias, kiam Marko alvenos, ĉu je la kvina aŭ je la oka horo?
4. Kiam vi rimarkis, ke la tuta familio nomas vin bonfaranto?
5. Ĉu estis utila por vi la libreto, kiun mi sendis al vi antaŭhieraŭ?

B.

1. La gepatroj ĉiam deziras ke mi lernu multe.
2. Mia amiko deziras ke mi iru kanti kun li.
3. La patro volas ke lia infano manĝu kukon, KIU estas sur la tablo.
4. Ni loĝas en malgranda ĉambrETO.
5. Mi farĜis maltrankvila kiam mi vidis vin.
6. Ĉiuj rimarkis ke ŝi estas beleGa.

C.

leter/port/ist/o – пошальон
hejm/land/o – родина
alt/lern/ej/o – висше училище
iom/et/e – малко
en/tut/e – изобщо
bon/eg/e – много добре
vesper/manĝ/o – вечеря
pri/zorg/i – грижа се за
esper/abl/e – може да се надяваме
tut/cert/e – напълно сигурно
alt/kvalit/a – висококачествен
maten/manĝ/o – закуска
pri/pens/i – обмислям
de/pren/i – отнемам
loĝ/ej/o – жилище
tre/eg/e – твърде много
du/foj/e – двукратно
mult/foj/e – многократно

al/iĝ/i – присъединявам се
komenc/iĝ/i – започва се
sid/iĝ/i – сядам
nom/iĝ/i – казвам се

7 / SEPA LECIONO

A.

1. Ĉu en via strato oni baldaŭ malfermos la novan poŝton, kiun vi atendas jam du jarojn?
2. Ĉu vi deziras, ke mi montru al vi mian plej ŝatatan foton?
3. Kie vi aĉetis tiun veston?
4. Kien vi iros dimanĉe, se estos suna tago?
5. Ĉu via frato estas malĝoja aŭ kolera, ke dum la tuta tago li nek ekridis, nek kantis kun ni?

B.

1. Li trinkis rapidege sian matenan trinkaĴON por frue veni al la lernejo.
2. Mi ankoraŭ ne aŭdis novaĴON.
3. En tiu momento Marko EKkriis.
4. Knabo kiu ne amas aliajn geknabojn havas MALamikojn kaj MALamikinojn.

C.

rid/eg/i – смея се много, силно
tra/nokt/o – ночью
for/ir/i – отивам си
for/las/i – напускам
ekde – от (от началото на)
for/manĝ/i – изяждам
for/pren/i – отнемам
knab/in/et/o – момиченце
laŭ/dir/e – както казват
laŭ/abl/e – по възможност
saĝ/ul/o – мъдрец
ek/sci/i – узнавам
poŝt/kart/o – пощенска картичка
diabl/et/o – дяволче
sen/util/a – безполезен
el/kur/i – изтичам
ek/am/i – обиквам
ĝis/nun/a – досегашен

8 / OKA LECIONO

A.

1. Kiu purigos la kuirejon post la tagmanĝo?
2. Kion vi deziras trinki – teon, iom da kafo, glason da akvo aŭ ĉu vi deziras trinki nenion?
3. Kial (aŭ: pro kio) vi tiel subite decidis renovigi vian ĉambreton kaj aĉeti kelkajn multekostajn librojn?
4. Al kiu vi donis la purajn vinglasojn?
5. Kontraŭ kiun ludis via sportklubo antaŭ du semajnoj?
6. Ĉu vi ofte vidas la policiston, kiu loĝas en la loĝejo super vi?

B.

1. Ni ordIGis ĉion kaj transdonis al ili.
2. Mi petas glason DA kafo kaj iom DA akvo.
3. Doloris lin la kapo. Li malsanIGis.
4. La knabino ŝatas esti bela kaj pro tio ŝi bellGas sian vizaĝon.
5. Tiu knabAĈo agis malbone kaj plorIGis la knabinon.
6. Hieraŭ aperis kelkaj sovaĝaj bestoj. Homoj mortIGis ilin.

C.

sub/ten/i – поддържам
mal/aper/ig/i – карам да изчезне
el/ten/i – издържам
util/ig/i – използвам, употребявам
de/ten/i sin – въздържам се
ali/vort/e – с други думи
kun/ord/ig/i – координирам
sin/ten/o – държание, поведение
loĝ/ig/i – настанявам да живее
memor/ig/i – напомням
pli/fort/ig/i – засилвам
re/nov/ig/o – обновяване
star/ig/i – поставям
util/ig/eb/a – годен за употреба
aper/ig/i – правя така, че да се появи; публикувам
for/ig/i – отстранявам
dev/ig/i – задължавам
sen/morta – безсмъртен

mal/plen/ig/i – изпразвам
mal/esper/ig/i – обезнадеждавам
sci/ig/i – съобщавам
kelk/foj/e – неколkokратно
trans/don/i – предавам
super/rigard/o – поглед върху

9 / NAŬA LECIONO

A.

1. Kio plej ĝojigus (aŭ: povus ĝojigi) viajn gepatrojn?
2. Se vi almenaŭ venus post la lernado kun mi al la urbocentro!
3. Kien vi ŝatus (aŭ: dezirus) vojaĝi, se vi havus sufiĉan monon?
4. Ĉu vi planas veturi per la aŭto al Parizo, aŭ ĉu ŝajnas al vi, ke estas pli bone veturi per la trajno?
5. Kial la samajn ideojn diversaj homoj klarigas diverse (aŭ: malsame)?

B.

B. KOMPLETIGU LA FRAZOJN!
(ДОПЪЛНЕТЕ ИЗРЕЧЕНИЯТА)

1. Se mi havus tiom da mono kiom da ideoj, mi vojaĝADus ĉirkaŭ la mondo.
2. En ĉiu vortARo mankas kelkaj vortoj.
3. Homo kiu longe rakontADas ĉe la manĝotablo, restos malsata.
4. Li devis atenti kaj ne rajtis longe resti ekstere en pluvo. Tial li malvarmUMIGis.
5. Li havas sian klaran ideon, sed li kredos ĉion kion vi diros, KVAZAŬ vi estus lia edzino.

C.

ne/kred/eb/a – невероятен
organiz/ad/o – организация (като процес)
inform/ad/o – информация (като процес)
liber/vol/e – доброволно
parol/ad/o – реч, говорене
sur/voj/e – на път
hom/ar/o – човечество
kred/eb/e – вероятно, навярно

kun/vojaĝ/i – пътувам заедно
 manĝ/aĵ/o – ястие
 nov/aĵ/o – новина
 rest/ad/o – престой
 vagon/ar/o – влак
 ĉirkaŭ/aĵ/o – околност
 parol/rajt/o – право да се говори
 dom/aĉ/o – лоша къща, съборетина
 tiu/kaz/e – в този случай

10 / DEKA LECIONO

A.

1. Ĉu la amikeco pli feliĉigas vin ol la amo?
2. Kiel ofte vi skribas leterojn al viaj amikinoj en Italio kaj Etiopio?
3. Ĉu la rilato inter vi kaj via instruisto ŝanĝiĝis aŭ ĉu ĝi restis la sama?
4. Ĉu vi jam scias Esperanton tiel bone, por ke vi mem povu uzi ĝin?

B.

1. En junECo oni havas ankaŭ belECon.
2. Malsimplajn laborojn ĉefoj devus plisimplIGi.
3. En tiu aĝo li jam fariĝis klubANo de sporta klubo.
4. Monon oni metas en monUJon.
5. Sekvu la ekzemplon de bona familiANo.

C.

ver/ŝajn/e – вероятно
 tut/simpl/e – съвсем просто; чисто и просто
 neŭtral/ec/o – неутралност
 tiu/rilat/e – в това отношение
 universal/ec/o – универсалност
 ebl/ec/o – възможност
 parto/pren/i – участвам
 plej/part/e – в най-голяма част
 sam/temp/e – същевременно
 anstataŭ/ig/i – замествам
 el/ĵet/i – изхвърлям
 fin/iĝ/i – свършва се
 inform/iĝ/i – информирам се
 kuir/ist/in/o – готвачка
 solidar/ec/o – солидарност

trans/form/iĝ/i – превръщам се
 trans/loĝ/iĝ/i – преселвам се
 varm/ec/o – горещина
 trans/lok/iĝ/i – премествам се
 du/flank/a – двустранен
 for/ĵet/i – изхвърлям
 sin/sekv/e – последователно
 pas/ig/i – прекарвам (напр. време)
 trov/iĝ/i – намирам се
 daŭr/ig/i – продължавам
 real/ig/i – реализирам,
 осъществявам

11 / DEKUNUA LECIONO

C.

estr/ar/o – ръководство
 post/tag/mez/e – следобяд
 mal/sat/a – гладен
 inter/konsent/i – постигам съгласие
 manĝ/il/ar/o – прибори за хранене
 vid/punkt/o – гледна точка
 pag/ig/i – карам да плати
 mal/ferm/il/o – средство за отваряне, отварачка
 nokto/mez/o – полунощ
 tag/mez/e – по пладне, по обедно време
 publik/ig/i – публикувам
 aliflanke – от друга страна

12 / DEKDUJA LECIONO

C.

present/aĵ/o – представяне, презентация
 aĉ/ul/o – лош човек
 klar/ig/i – обяснявам
 pret/ig/i – приготвям
 mal/saĝ/aĵ/o – глупост
 ĉiu/moment/e – ежемоментно
 renkont/iĝ/o – среща
 re/pac/iĝ/o – помиряване

РЕЧНИК (VORTARO)

(В квадратни скоби е поставен номерът на урока, в който за пръв път се среща съответната дума.)

aĉeti – купувам [05]
 afero – работа, дело [03]
 aĝi – действам [08]
 agrabla – приятен [12]
 aĝo – възраст [10]
 akvo – вода [07]
 al – 1. към (iri al); 2. на (doni al) [02]
 alia – друг [03]
 almenaŭ – поне [09]
 alta – висок [06]
 amaso – куп, тълпа [11]
 ambaŭ – двамата [12]
 ami – обичам [02]
 amiko – приятел [01]
 ankaŭ – също [02]
 ankoraŭ – още [02]
 anstataŭ – вместо [10]
 antaŭ – пред [03]
 aparte – особено [12]
 aperi – появявам се [08]
 apud – до [12]
 aranĝi – уреждам, организирам [11]
 aspekti – изглеждам [12]
 atendi – чакам [07]
 atenti – внимавам [09]
 aŭ – или [03]
 aŭdi – чувам [04]
 aŭskulti – слушам [05]
 aŭto – автомобил [05]
 baldaŭ – скоро [07]
 bedaŭri – съжалявам [05]
 bela – хубав, красив [02]
 besto – животно [08]
 bezoni (+ Ak.) – нуждая се от [06]
 bieno – имение, селски имот [12]
 bona – добър [02]

bonvolu – Моля...; Бъди добър да...; Ако обичаш... [02]
 branĉo – клон [12]
 bruo – шум [12]
 burokrato – бюрократ [05]
 buŝo – уста [12]
 cent – сто [03]
 cent – сто [04]
 certe – сигурно [05]
 ĉambro – стая [01]
 ĉar – защото, понеже [05]
 ĉe – при [04]
 ĉefo – шеф [10]
 ĉi – означава близост [05]
 ĉirkaŭ – около [09]
 ĉu – дали, ли [01]
 Dankon! – Благодаря! [02]
 daŭri – трае, продължава [10]
 de – 1. на (за притежание); 2. от (в разл. значения); 3. по (учебник по ...) [01]
 decidi – решавам (да...) [08]
 dek – десет [04]
 demandi – питам [02]
 denove – пак, отново [03]
 devi – трябва (да...) [04]
 deziri – желая [06]
 diablo – дявол [07]
 dika – дебел [10]
 dimanĉo – неделя [07]
 dinaro – динар [03]
 direkto – посока, направление [12]
 diri – казвам [02]
 diversa – различен [09]
 do – значи, следователно [09]
 doktoro – доктор [06]
 dolĉa – сладък [10]
 doloro – болка [08]
 domo – къща [09]
 doni – давам [02]
 dormi – спя [07]
 du – две [04]
 dubi – съмнявам се [12]
 dum – докато, по време на [05]
 eĉ – дори, даже [07]
 edzo – съпруг [05]
 ekskurso – екскурзия [10]

ekster – извън [09]
 ekzemplo – пример [10]
 ekzisti – съществувам [11]
 el – из, от [04]
 elekti – избирам [11]
 en – в (предлог) [01]
 esperi – надявам се [06]
 esti – съм [01]
 estro – шеф [11]
 facila – лесен [02]
 fakte – фактически [12]
 fakto – факт [12]
 fali – падам [04]
 faliĝi – събарям, карам
 (оставям) да падне [06]
 familio – семейство [06]
 fari – правя [02]
 fariĝi – ставам някакъв [04]
 farti – чувствам се [06]
 feliĉa – щастлив [09]
 fermi – затварям [04]
 fermita – затворен [07]
 fine – накрая [03]
 fino – край [03]
 flanko – страна [11]
 foĵo – път (при изброяване) [06]
 for – далече [07]
 forgesi – забравям [05]
 forta – силен [03]
 foto – снимка [04]
 frato – брат [02]
 frue – рано [07]
 glaso – стъклена чаша [08]
 gondolo – гондола [11]
 granda – голям [02]
 grava – важен [11]
 ĝenerale – общо взето [12]
 ĝeni – притеснявам, смущавам
 [12]
 ĝi – то [01]
 ĝis – до [07]
 ĝoja – радостен [03]
 ĝusta – точен [11]
 halti – спирам [11]
 havi – имам [02]
 hejmo – дом [02]
 helpi – помагам [05]
 hieraŭ – вчера [06]

hodiaŭ – днес [06]
 homo – човек [08]
 horo – час [05]
 hotelo – хотел [01]
 ideo – идея [09]
 ili – те [01]
 infano – дете [06]
 instrui – преподавам [01]
 inter – между [04]
 inviti – каня [12]
 iri – вървя, ходя, отивам [02]
 jam – вече [05]
 jaro – година [05]
 je – предлог с неопределено
 значение [06]
 jen – ето [02]
 jes – да [01]
 ju... des... – колкото... толкова...
 [12]
 juna – млад [02]
 ĵeti – хвърлям [10]
 kafo – кафе [02]
 kaj – и [01]
 kampo – поле [12]
 kanti – пея [03]
 kapabla – способен [12]
 kapo – глава [04]
 kapti – хващам, улавям [12]
 kara – скъп, мил [06]
 kastelo – замък [12]
 kavo – кухня [12]
 ke – че [02]
 kelkaj – няколко [08]
 kelnero – келнер [03]
 kia – какъв; какъвто (за
 качество) [02]
 kial – защо (за причина) [05]
 kiam – кога; когато (за време)
 [04]
 kie – къде; където (за място)
 [03]
 kiel – как (за начин) [03]
 kies – чий; чийто (за
 притежание) [05]
 kien – накъде; накъдето (за
 посока) [04]
 kio – какво, що (за предмет)
 [01]

kiom – колко; колкото (за
 количество) [04]
 kiu – кой; който (за лице) [01]
 klara – ясен [09]
 knabo – момче [07]
 koleri – сърдя се [04]
 koloro – цвят [11]
 komenci – започвам [05]
 kompreni – разбирам [03]
 koni – познавам [11]
 konsenti – съгласявам се,
 съгласен съм [11]
 kontenta – доволен [12]
 kontraŭ – срещу, против [08]
 koro – сърце [12]
 korpo – тяло [12]
 kosti – струвам [05]
 kredi – вярвам [09]
 krii – викам, крещя [07]
 kuiri – готвя [02]
 kuko – паста, сладкиш [03]
 kun – с (заедно с) [02]
 kvankam – въпреки че [08]
 kvar – четири [04]
 kvazaŭ – като че ли [09]
 kvin – пет [04]
 laboro – работа [01]
 lakto – мляко [10]
 lando – страна [06]
 larĝa – широк [12]
 lasi – оставям [07]
 lasta – последен [04]
 laŭ – по, според [07]
 laŭta – силен (за звук) [11]
 leciono – урок [04]
 legi – чета [02]
 lernanto – ученик [01]
 lerni – уча [01]
 letero – писмо [04]
 li – той [01]
 libera – свободен [09]
 libro – книга [01]
 lingvo – език [01]
 loĝi – живея, населявам,
 обитавам [06]
 loko – място [03]
 longe – дълго [03]
 ludi – играя, свиря [08]

lumo – светлина [11]
 manĝi – ям [03]
 maniero – маниер, начин [09]
 mano – ръка [04]
 maro – море [11]
 mateno – утро [06]
 mem – сам (самостоятелно) [07]
 memori – помня [07]
 meti – слагам [04]
 mezo – среда [11]
 mi – аз [01]
 mil – хиляда [04]
 miliono – милион [04]
 milito – война [11]
 miri (+ pri) – чудя се на [12]
 moki (+ pri) – подигравам се
 (на) [06]
 monato – месец [05]
 mondo – свят [09]
 mono – пари [02]
 monto – хълм [12]
 montri – показвам [04]
 morgaŭ – утре [06]
 morti – умирам [08]
 movi – движа [11]
 multe – много (за количество)
 [03]
 multekosta – скъп [05]
 naski – раждам [10]
 naturo – природа [12]
 naŭ – девет [04]
 ne – не [01]
 necesa – необходим [06]
 nek... nek... – нито... нито [07]
 ni – ние [01]
 nokto – нощ [07]
 nombro – число, брой [12]
 nomo – име [01]
 noto – бележка [08]
 nova – нов [02]
 nu – е, хайде [03]
 nun – сега [01]
 nur – само [02]
 odoro – миризма [12]
 ofte – често [08]
 ok – осем [04]
 okazi – случва се, става [03]
 okulo – око [02]

ol – от (при сравнение) [05]
 oni – безлично местоимение [04]
 onklo – чичо [09]
 opinii – мисля, смятам, на мнение съм [10]
 ordo – ред [08]
 orelo – ухо [12]
 raso – мир [12]
 ragi – плащам [11]
 rano – хляб [11]
 rapero – хартия [01]
 pardoni – прощавам, извинявам [04]
 paroli – говоря [02]
 parto – част [10]
 pasi – минавам [10]
 paŝi – вървя, крача [12]
 patro – баща [01]
 pensi – мисля [06]
 per – с, чрез [03]
 perdi – губя [12]
 persono – лице (човек) [12]
 peti – моля [06]
 peza – тежък [12]
 piedo – крак (стъпало) [04]
 placo – площад [11]
 plaĉi – харесва се [05]
 plano – план [09]
 plej – най-... [05]
 plena – пълен [05]
 pli – по-... [05]
 pli ol – по(вече) от [05]
 plori – плача [08]
 plu – (по)вече, по-нататък [04]
 polico – полиция [08]
 por – за (предназначение) [06]
 pordo – врата [04]
 porti – нося [03]
 post – след [03]
 poŝto – поща [07]
 povi – мога [02]
 preni – вземам [04]
 preskaŭ – почти [11]
 preta – готов [12]
 prezenti – представям, представлявам [12]
 pri – за, относно [02]

pro – заради [08]
 proksime al – близо до [06]
 proksimume – приблизително [11]
 promeni – разхождам се [12]
 proponi – предлагам [10]
 provi – опитвам, опитвам се да [12]
 publiko – публика, общественост [11]
 punkto – точка [11]
 pura – чист [08]
 rajti – имам право, разрешено ми е [09]
 rakonti – разказвам [09]
 rapida – бърз [03]
 raporti – съобщавам [08]
 reala – реален [10]
 renkonti – срещам [12]
 respekti – уважавам [12]
 respondi – отговарям [01]
 resti – оставам [06]
 ricevi – получавам [04]
 riĉa – богат [03]
 ridi – смея се [07]
 rigardi – гледам [02]
 rilato – отношение [10]
 rimarki – забелязвам [06]
 rolo – роля [12]
 saĝa – умен, мъдър [07]
 salti – скачам [07]
 Saluton! – Здравей(те)!; Привет! [02]
 sama – същият [09]
 sana – здрав [06]
 sata – сит [11]
 scii – знам [03]
 se – ако [02]
 sed – но, обаче [02]
 seĝo – стол [01]
 seka – сух [12]
 sekreto – тайна [09]
 sekvi – следвам [10]
 semajno – седмица [06]
 sen – без [03]
 sendi – изпращам [05]
 senti – чувствам [08]
 sep – седем [04]

serĉi – търся [03]
 ses – шест [04]
 sia – свой [04]
 sidi – седа [01]
 silento – мълчание [10]
 simila – подобен [12]
 simpla – обикновен, прост [10]
 sinjoro – господин [05]
 situacio – ситуация [12]
 skribi – пиша [01]
 sola – сам [04]
 sono – звук [12]
 sovaĝa – див [08]
 stari – стоя [04]
 strato – улица [03]
 sub – под [06]
 subite – внезапно [07]
 sufiĉa – достатъчен [03]
 sukcesi – успявам [10]
 suko – сок [03]
 suno – слънце [07]
 super – над [08]
 sur – върху, на [01]
 ŝajni – изглежда, струва ми се [09]
 ŝanĝi – сменям [10]
 ŝati – харесвам, ценя, обичам [02]
 ŝi – тя [01]
 ŝipo – кораб [11]
 tablo – маса [01]
 tago – ден [03]
 tamen – въпреки това [08]
 tempo – време [05]
 teni – държа [08]
 teo – чай [06]
 teroristo – терорист [12]
 terura – ужасен [06]
 tie – тук [04]
 timi (+ Ak.) – боя се от, страхувам се от [08]
 tiri – тегля, дърпам [12]
 tia – такъв (за качество) [00]
 tial – затова (за причина) [00]
 tiam – тогава (за време) [00]
 tie – там (за място) [00]
 tiel – така, по такъв начин (за начин) [00]

ties – на този (за притежание) [00]
 tien – натам (за посока) [00]
 tio – това (за предмет) [00]
 tiom – толкова (за количество) [00]
 tiu – този (за лице) [05]
 tra – през [03]
 trankvila – спокоен [04]
 trans – през, отвъд [08]
 tre – много (за качества) [02]
 tri – три [04]
 trinki – пия [02]
 tro – твърде (много) [10]
 trovi – намирам [10]
 troviĝi – намирам се [10]
 tuj – веднага [08]
 tuŝi – докосвам [12]
 tuta – цял [06]
 universala – универсален [10]
 unu – един, една, едно [03]
 urbo – град [09]
 utila – полезен [06]
 uzi – използвам [10]
 vagono – вагон [09]
 varma – топъл [02]
 vekti – будя [11]
 vendi – продавам [05]
 veni – идвам [02]
 vera – истински [04]
 vespero – вечер [06]
 vesti – обличам [06]
 veturi – пътувам [05]
 vi – ти, вие [01]
 vidi – виждам [02]
 vino – вино [08]
 viro – мъж [12]
 vivi – живея [05]
 vizaĝo – лице [03]
 voĉo – глас [03]
 vojaĝi – пътувам, пътешествам [09]
 vojo – път (улица) [09]
 voki – викам [06]
 voli – искам [02]
 vorto – дума [08]
 zorgi – грижа се [06]

PRONOMOJ [01]

mi mia
vi via
ci cia
li lia
ŝi ŝia
ĝi ĝia
ni nia
vi via
ili ilia
oni onia
si sia

NUMERALOJ [04]

unu – един, една, едно
du – две
tri – три
kvar – четири
 kvin – пет
ses – шест
sep – седем
ok – осем
naŭ – девет
dek – десет
cent – сто
mil – хиляда
miliono – милион

ESPRIMOJ [07]

Bonan tagon! – Добър ден!
Bonan matenon! – Добро утро!
Bonan nokton! – Лека нощ!
Bonan vesperon! – Добър вечер!
Saluton! – Здравей(те)!
Ĝis (la) revido! – Довиждане!
Dankon! – Благодаря!
Nedankinde – Няма защо (в
отговор на Dankon!)
Mi petas – Моля
Pardonu! – Извинявай
(извинете)!
Bonvolu! – 1. Заповядай(те)!; 2.
Ако обичаш(-те)...; Бъди (-
ете) така добър да...
Bonan apetiton! – Добър апетит!

СЪОТНОСИТЕЛНИ ДУМИ KORELATIVOJ [05]

			/	U	лице	
			//	O	предмет	
въпросителни	K	\	///	E	място	
показателни	T	\	////	AM	време	
неопределителни	—	→	I	←	A	качество
обобщителни	Ĉ	//	\\\\	EL	начин	
отрицателни	NEN	/	\\	OM	количество	
			\\	AL	причина	
			\	ES	притежание	

ВЪПРОСИТЕЛНИ:

kia – какъв; какъвто (за качество) [02]
 kial – защо (за причина) [05]
 kiam – кога; когато (за време) [04]
 kie – къде; където (за място) [03]
 kiel – как (за начин) [03]
 kies – чий; чийто (за притежание) [05]
 kien – накъде; накъдето (за посока) [04]
 kio – какво, що (за предмет) [01]
 kiom – колко; колкото (за количество) [04]
 kiu – кой; който (за лице) [01]

ПОКАЗАТЕЛНИ:

tia – такъв (за качество) [00]
 tial – затова (за причина) [00]
 tiam – тогава (за време) [00]
 tie – там (за място) [00]
 tiel – така, по такъв начин (за начин) [00]
 ties – на този (за притежание) [00]
 tien – натам (за посока) [00]
 tio – това (за предмет) [00]
 tiom – толкова (за количество) [00]
 tiu – този (за лице) [05]

НАКЪДЕ СЛЕД НАЧАЛНИЯ КУРС?

Актуална информация за:

- курсове за начинаещи и напреднали,
- изпити по Есперанто,
- художествена и специализирана литература,
- периодика,
- есперантски организации у нас и в чужбина,
- интересни срещи и пътувания,
- страници в Интернет на и за Есперанто,
- електронни форуми
- и много други

можете да поискате по имейл от zm@espereto.com

Новини за есперанто на български език: <http://espereto.com/>

БЪЛГАРСКИ ЕСПЕРАНТСКИ СЪЮЗ BULGARA ESPERANTO-ASOCIO

За контакти:

София-1303, ул. “Странджа” 79-81

Тел. +359 2 99 55 555

Имейл: bea@espereto.com

Сайт: <http://bea.espereto.com/>